

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Keit Reinsalu

**RAAMATUPIDAMISBÜROO ANALÜÜS JA VÕIMALIKE
SOOVITUSTE VÄLJATÖÖTAMINE (AMELLO
RAAMATUPIDAMISTEENUSTE NÄITEL)**

Magistritöö

Õppekava TARM02, peeriala majandusarvestus

Juhendaja: Lehte Alver

Tallinn 2018

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 10 796 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Keit Reinsalu

(allkiri, 15.05.2018)

Üliõpilase kood: 163266TARM

Üliõpilase e-posti aadress: keit.reinsalu@gmail.com

Juhendaja: Lehte Alver:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	5
SISSEJUHATUS	6
1. RAAMATUPIDAMISBÜROODE HETKEOLUKORD EESTIS	9
1.1. Raamatupidamisbüroode struktuurne jaotus ja pakutavad teenused	9
1.2. Muudatused raamatupidaja elukutses	17
1.3. Raamatupidamises kasutatavad uued tehnoloogilised lahendused.....	22
1.3.1. Eesti Vabariigi tehnilised lahendused halduskoormuse vähendamiseks.....	22
1.3.2 Tarkvaralised lahendused raamatupidamises	27
2. AMELLO RAAMATUPIDAMISTEENUSED OÜ ANALÜÜS	29
2.1. Amello Raamatupidamisteenused OÜ positsioon teenuste turul ja kliendibaas .	29
2.2. Töökeskond Amello Raamatupidamisteenused OÜ-s.....	34
2.3. Amello Raamatupidamisteenused OÜ personal ja nende tööülesanded	37
2.4. Saadud tulemuste kokkuvõte ja soovitude pakkumine Amello Raamatupidamisteenused OÜ-le	42
KOKKUVÕTE	47
SUMMARY	50
LISAD	58
Lisa 1. Tegevusalade jaotis ettevõttes töötavate töötajate arvu järgi 2014–2016. aastal	58
Lisa 2. Raamatupidamisteenuste turu ülevaateks kasutatavate ettevõtete nimekiri ...	59
Lisa 3. TOP 25 raamatupidamisteenust pakkuvate ettevõtete majandusnäitajad	62
Lisa 4. Ettevõttes pakutavad teenused.....	65
Lisa 5. TOP 25 ettevõtete pakutavad teenused.....	67

Lisa 6. TOP 25 ettevõtetes kasutatavad raamatupidamisprogrammid	69
Lisa 7. Amello Raamatupidamisteenused OÜ-le koostatud küsimused ja saadud vastused	71
Lisa 8. Raamatupidaja töö ülesannete tabel.....	80
Lisa 9. Statistika küsimustiku vastamisele kulunud aeg aastal 2017	82

LÜHIKOKKUVÕTE

Töö pealkiri on „Raamatupidamisbüroo analüüs ja võimalike soovituste väljatöötamine (Amello Raamatupidamisteenuste näitel).“ Magistritöö eesmärk on välja selgitada Amello raamatupidamisteenuseid mõjutavaid tegureid ja anda võimalikke soovitusi. Töös kasutatakse kvalitatiivseid uurimismeetodeid – intervjuu, dokumendianalüüs ja andmete kogumine internetist. Kasutatavad andmed pärinevad uurimistöödest, ettevõtete interneti kodulehekülgedelt ja majandusaasta aruannetest.

Magistritöös uuriti raamatupidaja elukutse muutusest ja tehnoloogilise arengu mõjusust Amello raamatupidamisteenustele ning erinevust võrreldes teiste raamatupidamisbüroodega. Uuringu tulemustest selgus, et mitmesuguste tegurite mõju on väike, sest ettevõtte on nendega juba varasemalt arvestanud. Samuti puudusid suured erinevused teiste raamatupidamisbüroodega.

Peamiste soovitustena esitati Amello Raamatupidamisteenused OÜ-le kaks võimaliku uut teenust tulevikuks ja paluti mõelda, mis on praegustes tingimustes ettevõtte maksimaalne klientide arv, kellele ettevõtte suudab teenust pakkuda.

Amello Raamatupidamisteenused OÜ, paberivaba raamatupidamine, tehnoloogiline areng, raamatupidaja elukutset muutvad tegurid

SISSEJUHATUS

Tänapäeval sõltub inimkond väga palju tehnoloogiast. Tehnoloogia abil minimeeritakse protsesside ajakulu ning maksimeeritakse nende läbiviimise mugavust. Nii on see ka raamatupidamises, kus tehnoloogia võtab inimeselt üle rutiini nõudvaid tegevusi. Selle tulemusena on kasutusel termin paberivaba raamatupidamine, mille põhiliseks osaks on see, et arvete saatmine toimub digitaalselt. Digitaliseerimine aitab hoida kokku aega dokumentide arhiveerimisel, mis varasemalt hõlmas dokumentide skaneerimist, kopeerimist ja kausta panemist. Lisaks on kliendid muutunud hoolsamaks, sest dokumendid jõuavad raamatupidajate kätte varasemast kiiremini ning raamatupidamisprogrammid võimaldavad e-arve väljasaatmisele automaatlausendi tegemist.

Tehnoloogia arengu abil soovivad ka paljud Eesti Vabariigi riigiasutused vähendada ettevõtete jaoks halduskoormust hõlmates kolme järgnevat punkti:

- ettevõtted vabastatakse hiljemalt 2020. aastaks tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsiooni koostamisest;
- aastaks 2020 kasutatakse avaliku ja erasektori vahelises arveldamises ainult e-arveid;
- Statistikaamet soovib vähendada andmete esitamisega kaasnevat halduskoormust ettevõtjate jaoks.

Paberivabas raamatupidamises ning riigiasutustes kasutusele võetavate uute tehnoloogiliste lahenduste tulemusena väheneb ajakulu tehtavate toimingute kohta. See omakorda võib vähendada personali vajadust raamatupidamisbüroodes. Mis saab personalist, kelle järele puudub ettevõtetel nõudlus? See on oluline küsimus, sest ettevõtte läbimõtlemata otsused ja lühiajaline perspektiiv otsuste tegemisel võib tekitada ettevõttele kahju. Lisaks peavad raamatupidamisbürood arvestama veel tehnoloogia arengust tingituna nõudluse kasvu uute oskuste järele ja uue generatsiooni ootusi

töökeskkonna suhtes. Seega enne ettevõtte ümberstruktureerimist tuleb arvestada paljude asjaoludega. Kuivõrd raamatupidamisbüroode struktuur, organisatsioonikultuuriline taust ja kliendid on erinevad, siis on keeruline pakkuda kõigile büroodele ühtseid soovitusi, mida rakendada. Sellest tulenevalt keskendub antud magistritöö Amello raamatupidamisteenused OÜ-le.

Magistritöö eesmärk on välja selgitada Amello raamatupidamisteenuseid mõjutavaid tegureid ja anda ettevõttele soovitusi tulevikuks.

Selleks, et soovitusi paremini sõnastada, on tööle seatud järgnevad uurimisküsimused:

- mis on Amello raamatupidamisteenuste erinevus võrreldes teiste büroode raamatupidamisteenustega;
- kuidas mõjutavad raamatupidaja elukutset muutvad tegurid Amello raamatupidamisteenuseid;
- kuidas mõjutavad paberivabad lahendused ja riigiasutuste tehtavad muudatused halduskoormuse vähendamiseks personali vajadust Amello raamatupidamisteenustes.

Magistritöö esimene peatükk keskendub uurimisküsimustest tulenevate objektide analüüsimisele ja ülevaate andmisele.

Esimeseks uuritavaks objektiks on raamatupidamisteenuseid pakkuvad ettevõtted. Raamatupidamisteenuste büroosid uuritakse ettevõtete kodulehekülgedel sisalduva informatsiooni alusel, TOP 25 ettevõtetest tehakse täiendav analüüs nende 2016. aasta majandusaasta aruannete kohta.

Teiseks uuritavaks objektiks on raamatupidaja elukutset muutvad tegurid, mille kohta antakse ülevaade SA Kutsekoja ning rahvusvaheline raamatupidajate ja audiitorite kogu (ACCA) poolt läbi viidud uuringute alusel.

Kolmandaks uurimisobjektiks on raamatupidamises kasutatavad tehnoloogilised lahendused – ühelt poolt uuritakse riigiasutuste poolt kasutusele võetavaid tehnoloogiaid ja teiselt poolt ettevõtetes kasutatavaid paberivabasid lahendusi. Andmed objekti uurimiseks pärinevad riigiasutuste arengukavadest ja paljudelt internetilehekülgedelt.

Töö teises peatükis võrreldakse kolme uurimisobjekti Amello positsiooniga raamatupidamisteenuste turul, kliendibaasiga, töökeskkonnaga ja personali tööülesannetega. Võrdluse läbiviimiseks koostati esimeses peatükis saadud andmete põhjal küsimustik, viidi läbi täiendav intervjuu ettevõtte andmetöötlaste ja tarkvara juhtivspetsialisti Piret Moistoga. Täiendavalt uuriti veel ettevõtte majandusnäitajaid, töösisekorraeskirja, andmehaldustarkvarast Scoro saadud andmeid ja Amello raamatupidamisteenuste kodulehekülge.

Töö autor avaldab eraldi tänu Amello Raamatupidamisteenused OÜ-le, kelle näitel valmis magistritöö, ja Piret Moistole, kes oli nõus vastama ettevõtet puudutavatele küsimustele.

1. RAAMATUPIDAMISBÜROODE HETKEOLUKORD EESTIS

Statistikaameti andmetel on Eestis 2016. aasta 31. detsembri seisuga 81 871 ettevõtet (Lisa 1), kes kõik on raamatupidamiskohustuslased. Raamatupidamisseadusest tulenevalt on nad kohustatud koostama ja esitama majandusaasta aruande ning muud finantsaruanded raamatupidamise seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud korras (RPS § 4). Selleks, et aruandeid korrektselt koostada palkavad ettevõtted endale raamatupidaja või ostavad sisse vastavat teenust raamatupidamisbüroodelt. 2016. aasta 31. detsembri seisuga on Statistikaameti andmetel Eestis 3 252 ettevõtet, kes tegelevad raamatupidamise, auditeerimise ja maksualase nõustamisega (Lisa 1). Järgnevates alapeatükkides antakse ülevaade Eestis raamatupidamisteenust pakkuvatest ettevõtetest, nende teenustest ning Eesti riigi poolt tehtavatest muudatustest antud valdkonnas ning maailmas toimuvatest muudatustest raamatupidaja elukutses.

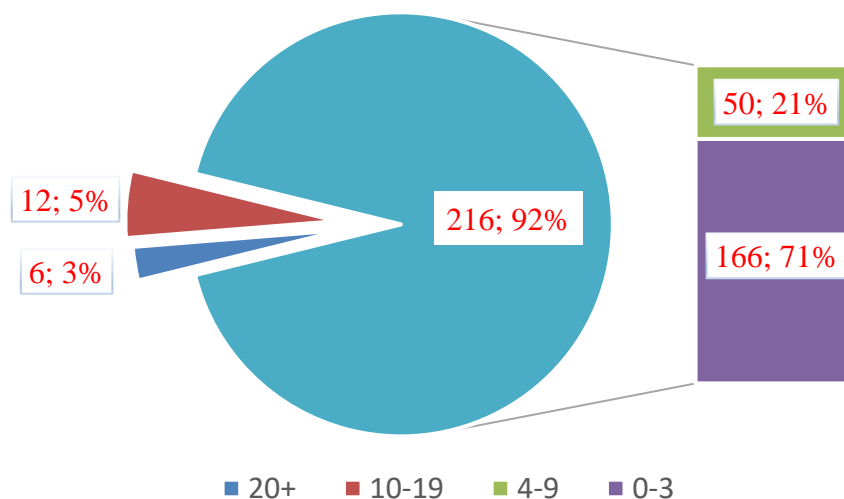
1.1. Raamatupidamisbüroode struktuurne jaotus ja pakutavad teenused

Raamatupidamisteenust pakkuvatest ettevõtetest antakse ülevaade Neti.ee kataloogi alusel. See on veebikataloog, kus kasutajad saavad avaldada soovi oma veebilehe viite lisamiseks, kuid keegi pole kohustatud seda tegema. Süsteemi kasutamine on kõigile tasuta ja toimib vastastikuse usalduse alusel. (Kataloog 2018) Tänapäeval kehtib printsiip „Kui Sind ei ole internetis, siis Sind ei ole ka olemas”, seega ettevõtted on ise huvitatud, et neid oleks otsingumootoritest võimalikult lihtne leida.

Neti.ee kataloogis oli 31. jaanuari 2018. aasta seisuga 350 raamatupidamisteenust pakkuvat ettevõtet ja nende kodulehekülge (Kataloog raamatupidamine 2018). Need ettevõtted, kus põhitegevusala ei olnud raamatupidamisteenuse pakkumine, puudus IV kvartali müügitulu, kodulehekülge ei töötnud või puudus, eemaldati valimist. Neid

ettevõtteid oli kokku 116. Ülejäänud 234 ettevõtte (Lisa 2) põhjal antakse raamatupidamisteenuste turust ülevaade, et saada teada, milliseid teenuseid pakutakse ning mida saaks kasutada raamatupidamisbüroo Amello arendamiseks. Raamatupidamisteenuste turu ülevaate andmiseks uuriti Lisas 2 olevate ettevõtete kodulehekülgedelt pakutavaid teenuseid ja E-Krediidiinfo andmete alusel ettevõttes töötavate töötajate arvu ja 2017. aasta IV kvartali müügitulu. IV kvartali müügitulu kasutatakse sama valimi TOP 25 ettevõtete välja selekteerimiseks, et näha, mida teevad turuliidrid teistest teistmoodi.

Joonisel 1 on näha, et 71% raamatupidamisbüroodes töötab 1 kuni 3 töötajat. Töötajate hõivatus (1 kuni 9 töötajat) on raamatupidamisettevõtetes ja Eesti ettevõtetest sama, jäädes 91% juurde (Joonis 1; Lisa 1). TOP 25 ettevõtetest 15 ettevõttel on töötajate arv suurem kui kümme töötajat (Lisa 3), mis moodustab 6,4% kogu sektori hõivatusesest.

Joonis 1. Eesti raamatupidamisbüroode suurus töötajate arvu järgi

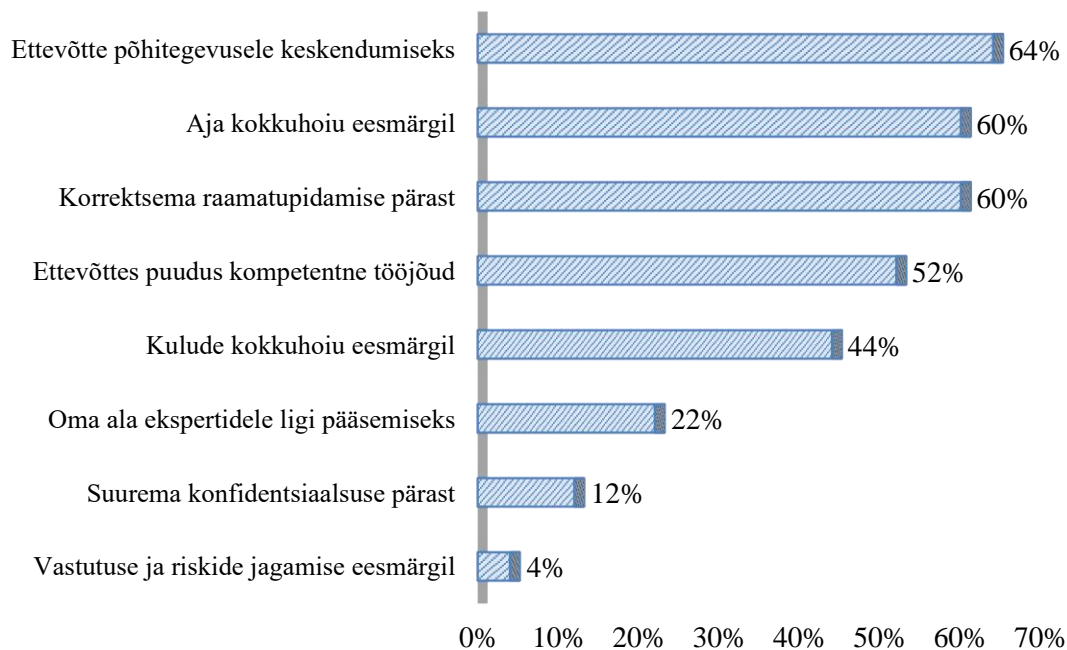
Allikas: Autori koostatud Lisas 2 olevate ettevõtte põhjal. Nende ettevõtete töötajate arv pärineb E-Krediidiinfo koduleheküljelt.

Töötajate struktuuri poolest olid kõik 234 ettevõtte sarnased. Suuremates ettevõtetes on olemas tegevjuht ja osakonna juhatajad, kelle alluvuses on vastava valdkonna spetsialistid ja nende assistendid. Väiksemates ettevõtetes on juhtivraamatupidaja, kes reeglina on juhatuse liige või partner. Temale alluvad teised raamatupidajad ning sõltuvalt ettevõtte struktuurist veel audiitor, jurist või maksunõustaja. Eraldi tasub ettevõtetest esile tuua Arbalans OÜ, kelle struktuur erineb märgatavalt teistest ettevõtetest. Arbalans OÜ on

peatöövõtufirma, kes pakub võimalust raamatupidamisteenuseid osutavatele firmadele liituda kui partnerid. Raamatupidamistööde teostamiseks sõlmitakse juriidiliste isikutega käsunduslepingud. Ettevõtte pakub partneritele lepingu raames kliente, koolitusi, töökeskkonda ja majandustarkvara. (Arbalans OÜ ... 2016)

Aastatel 2014–2016 on raamatupidamise ja auditeerimise ning maksualase nõustamise tegevusvaldkonna ettevõtete arv suurenenud 300 võrra, mis tuleneb väikeettevõtete suurest arvust (Lisa 1). Vastavalt Eesti raamatupidamise seaduse § 3 alusel loetakse väikeettevõtteks ettevõtet, mis on täitnud järgnevad kaks tingimust: ettevõtte keskmine töötajate arv on alla 50 inimese ning bilansipäeva seisuga ei ole müügitulu suurem kui 8 miljonit eurot või varad kokku ei ületa 4 miljonit eurot. Selliseid ettevõtteid oli 2016. aasta 31. detsembri seisuga Eestis ligikaudu 80 tuhat, kellest suurem osa on ka raamatupidamisbüroode kliendid.

Ettevõtted nii Eestist kui mujalt maailmast toovad välja viis põhjust, miks osta raamatupidamisteenust sisse: täiskohaga raamatupidaja palkamine moodustab suure osa ettevõtte kuludest; ise raamatupidamisega tegeldes kulutatakse väärtuslikku aega, mida võiks kasutada ettevõtte arendamiseks; raamatupidamisettevõtted on seaduste muudatustega paremini kursis; raamatupidamisettevõtted pakuvad tarkvaralisi lahendusi ning analüütilisi hinnanguid ettevõtte tegevusele. Seda illustreerib Joonisel 2 toodud informatsioon, mis põhineb Liis Tetsovi (2016) bakalaureusetööl „Raamatupidamisteenuste kasutamine Eesti ettevõtete seas“, mille käigus uuriti, millistel põhjustel ostetakse raamatupidamisteenuseid sisse. Uuring viidi läbi ankeetküsimustiku vormis ja levitati raamatupidamisteenuseid koondatavatel internetilehekülgedel. Küsimustikule vastas 132 ettevõtet, kellest raamatupidamisteenust ostis sisse 50.

Joonis 2. Raamatupidamisteenuse sisse ostmise põhjused

Allikas: Tetsov (2016, 24)

60% ettevõtjatest ütleb, et ostab teenust sisse aja kokkuhoiu eesmärgil ning sama kinnitasid raamatupidamisbürood oma kodulehel. 64% vastanutest kasutab kokkuhoitud aega ettevõtte põhitegevusele keskendumiseks. Raamatupidamisbüroo suudab tagada töötajate kompetentsuse, mida väikeettevõtjal on raske tagada (52%). Lisaks on raamatupidamisbüroodel olemas terviklahendused ja programmid korrektseks dokumendihalduseks (60%). Korrektne dokumendihaldus ja kompetentne töötaja moodustavad kokku korrektse raamatupidamise. Neid nelja enim levinumat põhjust raamatupidamisteenuste sisse ostmiseks saab tõlgendada kui kulude kokkuhoidu (vt Joonis 2). Ebakompetentne töötaja ja lohakas raamatupidaja võivad tekitada firmale suure kahju, kuid otseselt kulude kokkuhoiu pärast ostis teenust sisse ainult 44% vastanutest.

Lisas 2 olevate ettevõtete kodulehekülgede põhjal läbi viidud uuringu tulemusena saab väita, et uuritavad ettevõtted tõlgendasid enamasti raamatupidamisteenust järgnevalt: teenus koosneb konteerimisest, põhiaruannete, algdokumentide ja majandusaasta aruande koostamisest. Palgaarvestuse pakkumine on paljudel ettevõtetel juba lisateenus, mida hinnastatakse ettevõttes töötavate töötajate arvu alusel. 4% uuritavatest ettevõtetest ei pakkunud palgaarvestuse teenust. Arvestusteenuste valdkonnast osutati veel lao- ja personaliarvestust, mida pakkusid vastavalt 59 ja 40 ettevõtet valimist ning 11 ettevõtet pakkus ka projektipõhist raamatupidamisteenust.

Enamik raamatupidamisteenuse pakkujatest märkis oma koduleheküljel, et neile on oluline personaalne lähenemine ja teenuse pakkumine vastavalt kliendi vajadustele. Raamatupidamine ei ole enam ainult deebet ja krediid, vaid oluline on kliendi nõustamine igapäevastes küsimustes. Seda kinnitas asjaolu, et 235 ettevõttest 115 pakuvad finants- ja maksukonsultatsiooni. Oli ka ettevõtteid, kes lisaks konsultatsioonile pakkusid veel pearaamatupidaja või finantsjuhiteenust. Lisaks aitasid bürood esindada kliendi huve kolmandate isikute juures, sealhulgas ka riigiasutustes. Selliseid ettevõtteid oli kokku 48. (Lisa 4)

Üks viiendik ettevõtetest pakkus teenuseid, mis on seotud ettevõtete asutamise, likvideerimise ja edasi müümisega, näiteks äriplaani koostamine ning toetuste küsimine mitmesugustest fondidest. Muuhulgas oskasid raamatupidamisbürood nõu anda ettevõtete rajamisel väljaspool Eestit (Soome, Rootsi, Läti, Venemaa) ja aidata leida võimalikke koostööpartnereid. Isegi *offshore* ettevõtte asutamisel antakse nõuandeid. (*Ibid.*)

Dokumendihaldusega seotud teenustest aitavad bürood koostada raamatupidamise siseeskirju, leida sobilikke lahendusi dokumentide arhiveerimiseks ja taastada hävinenud algdokumentid, deklaratsioonid ja majandusaasta aruanded. Lisaks eelnevale pakuvad kolm ettevõtet virtuaalkontori teenust. Virtuaalkontor hõlmab endas konverentsiruumide rentimist, kliendi kõnede haldust ja meilivahetuse pidamist. (*Ibid.*)

TOP 25 ettevõtetes olid kõik eelnevad teenused esindatud. Ainult raamatupidamisteenust pakkusid seitse ettevõtet. Üksikute eranditega pakkusid teised ettevõtted lisaks baasteenusele maksunõustamist ja abi ettevõtte asutamise, ülevõtmise ja likvideerimisega. Oodatust madalam oli finantsanalüüsi, kulu- ja juhtimisarvestust ning finantsjuhtimise teenust pakkuvate ettevõtete arv, ehkki nõudlus nende teenuste järgi kasvab (Sõmer, Rosenblad 2016, 67–68). Kaheksa ettevõtet pakkusid teenuseid, mida saab seostada piiriülese majandustegevusega, näiteks raamatupidamine IFRS-i järgi, kontserniarvestus, ettevõtte laienemise nõustamine ja rahvusvaheline maksundus. (Lisa 5)

Uuritavate ettevõtete hulgas leidis ettevõtteid, mis pakkusid raamatupidamisteenust ainult ühele valdkonnale, näiteks korteriühistud, põllumajandus ja ehitus. Ettevõtted, mis asusid väljaspool suuremaid keskusi, pakkusid lisaks raamatupidamisteenusele mee müüki, puidutöid, taimepritsi tehnilist hooldust, polsterdustöid ja autode transporti. (Lisa 4)

Teenuse hinnastamise puhul lähtusid ettevõtted personaalsest lähenemisest. Ühtne hinnapoliitika puudus. Need ettevõtted, kes olid koduleheküljel oma teenuste hinnad ära märkinud, määrasid oma teenuse hinna enamasti raamatupidamiskannete arvu järgi või esitatavate dokumentide arvu alusel. Üksikud ettevõtted hinnastasid ka tunnipõhiselt. Majandusaasta aruande koostamist maksustati eraldi võrreldes põhiteenusega. Populaarne oli mitmesuguste pakettide pakkumine, kus suuremate mahtude korral on dokumendi sisestamise hind väiksem ning lisahüvena on võimalus saada x-arvul tasuta konsultatsiooni. Paketi hinda mõjutab ettevõttes töötavate töötajate arv, alates teatud töötajate arvust tõuseb ka paketi tasu. Turul pakutavate teenuste hinnast annab lühiülevaate Tabel 1.

Tabel 1. TOP 25 ettevõtete teenuste hinnad dokumendi mahupõhiselt (eurodes)

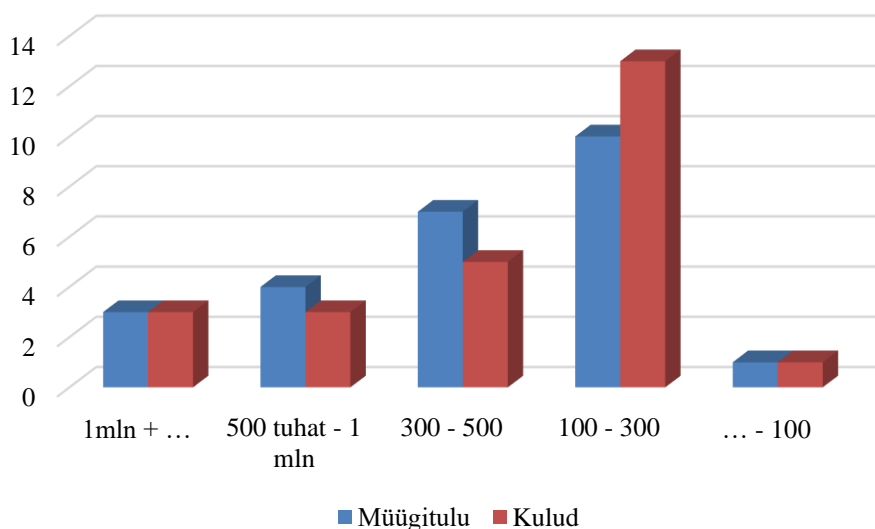
		AR Täheleand	Grow finace	Vesiir	Punamoon	Askendo	Arbalans
1–35 kannet	1–10 dokumenti	32 – 64	55–94	-	-	100–110	63,69–65
35–100 kannet	10–30 dokumenti	64 – 150	94–123	114	110	110–144	65–86
100–150 kannet	30–55 dokumenti	150 – 225	123–159	137,5	-	144–180	86–145,3
150–200 kannet	55–85 dokumenti	225 – 300	159–202	161	-	180–224	145–173
200–300 kannet	85–115 dokumenti	300 – 450	202–246	209	300	224–267	173–231
300–350 kannet	115–150 dokumenti	450–525	246–297	232,75	-	267–318	231
350–400 kannet	150–180 dokumenti	525–600	297–338	256	-	318–362	361
400+ kannet	180+ dokumenti	600+	-	-	-	-	-

Allikas: Autori koostatud vastavate ettevõtete koduleheküljelt saadud info alusel

Tabelist 1 on näha, et väiksemate töömahtude puhul on ettevõtete hinnastamise strateegia erinev, sellest ka suured hinna kõikumised. Kõrged hinnad väikeste dokumentide mahtude juures on põhjendatav ettevõtte klientuuri valikuga. Kallimate teenuste alghindadega soovitakse vältida väikeklientide hulka, keskendudes sellega rohkem keskmise suurusega klientidele. Alates 30-ndast dokumendist või 100-ndast kandest ühtlustuvad turul teenuste hinnad. Lisaks mahupõhisele hinnastamisele kasutatakse ka tunnipõhist hinnastamist. Keskmiselt on ühe tunni teenuse hinnaks 90 eurot.

Tänapäeva arenenud maailmas on oluline saada asjakohast informatsiooni oma ettevõtte tegemiste kohta. Seda võimaldavad mitmesugused *online* teenused, mida pakkusid TOP 25 ettevõtetest 10 (Lisa 5) ja üldisest valimist 30 ettevõtet (Lisa 4). Lisaks sellele, et *online* teenus lubab igal ajal saada kiirelt kätte viimast informatsiooni, on sellel ka suur mõju halduskulude vähenemisele ja raamatupidaja töötegevuse protsesside muutumisel. Selleks enam kasutatavamad programmid on TOP 25 ettevõtete seas Directo viie kasutajaga ja Navison kolme kasutajaga (Lisa 6). Ülejäänud programme kasutatakse vähem. Kolm ettevõtet märkisid, et neil on valmidus töötada kliendi poolt pakutava tarkvaraga.

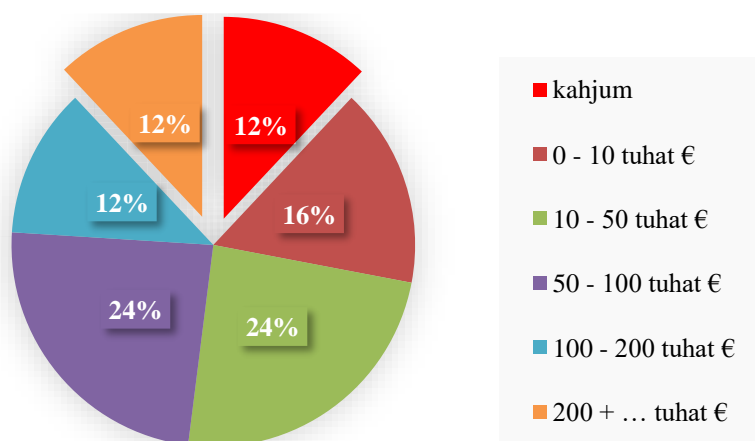
Paljud ettevõtted tõid esile oma teenuste kirjeldamisel pika aja jooksul saadud kogemusi. Lähtudes nende tegutsemisaastast, siis TOP 25 ettevõtetest viis on tegutsenud vähem kui kümme aastat ja kuus ettevõtet rohkem kui 20 aastat (Lisa 2). Seega TOP ettevõtetel on kogemusi piisavalt ja see kajastub ka nende müügitulus. Kolmel ettevõttel oli 2016. aastal müügitulu rohkem kui 1 miljon eurot ja ühel vähem kui 100 tuhat eurot (Joonis 3). Nende ettevõtte keskmine müügitulu oli 478 tuhat eurot (Lisa 3). Lisast 3 kajastub veel, et 90–100% raamatupidamisbüroode müügitulust on tulnud raamatupidamisteenuste osutamisest.

Joonis 3. TOP 25 ettevõtete müügitulud ja kulud (tuhat €)
Allikas: Autori koostatud Lisa 3 toodud andmete alusel.

Jooniselt 3 kajastub, et ettevõtete tulud ja kulud on enamasti samas vahemikus. Raamatupidamisteenust pakkuvate ettevõtete kõige suurem kulu on tööjõukulud, mis keskmiselt moodustasid kogukuludest 50–70% (Lisa 3).

2016. aasta teenisid kahjumi kolm TOP 25 ettevõtet (Lisa 3). Kahjumi teenimise põhjused olid erinevad. LeapIN Business Services kahjum tulenes olulistest investeeringutest teenustesse ja selle aluseks oleva tarkvaralahenduse väljaarendamiseks ning turundustegevuseks (LeapIN Business Services OÜ ... 2016). Teise kahe ettevõtte kahjum tulenes peamiselt tööjõukulude suurenemise arvelt, mille kattis ära eelnevate aastate jaotamata kasum (Wizard Consult Raamatupidamisbüroo OÜ ... 2016; KPMG Raamatupidamisteenused OÜ ... 2016). Positiivsest küljest tuleb märkida, et 48% ettevõtetest oli kasum suurem kui 50 tuhat eurot ja 12% rohkem kui 200 tuhat eurot (Joonis 4).

Joonis 4. TOP 25 ettevõtete kasumi näitajad

Allikas: Autori koostatud Lisas 3 toodud andmete alusel.

Kuivõrd vahemikus 10–100 tuhat eurot on kõige rohkem ettevõtteid, siis selle põhjal võib märkida, et keskmine TOP 25 raamatupidamisteenust osutava ettevõtte kasum on 55 tuhat eurot.

Olulisematest tähelepanekutest võib esile tuua, et enamikel TOP 25 ettevõtetest puuduvad laenukohustised (Lisa 3). Suuremad laenukohustised on järgnevatel ettevõtetel: Leinonen, LeapIN Business Services, Vesiir ja Maksimis. Laenudega finantseerivad need ettevõtted igapäevategevust ja äri laiendamist.

13 ettevõttel 25-st jääb põhivara maksumus alla 10 tuhande euro (Lisa 3). Nendel ettevõtetel on enamasti põhivara hulgas kontoritehnika, näiteks arvutid, printerid ja koopiamasinad. Veel on mõnedel ettevõtetel põhivara hulgas kinnisvara ja autosid, kuid üldiselt kasutavad ettevõtted selle jaoks renditeenuseid.

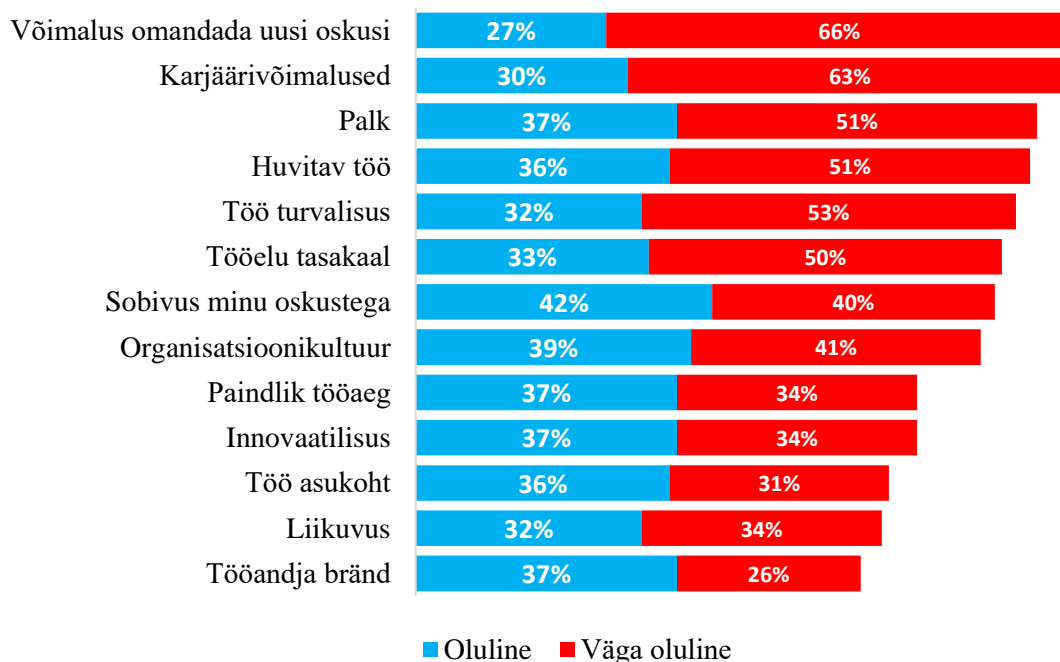
1.2. Muudatused raamatupidaja elukutses

2016. aastal viis SA Kutsekoda läbi uuringu „Tulevikuvaade tööjõu ja oskuste vajadusele: Arvestusala“. Uuringust selgus, et raamatupidamisteenust on muutmas viis tegurit, milleks on demograafilised muutused, tehnoloogiast tulenevad muutused, töökultuuri muutused, traditsiooniliste organisatsioonimudelite mitmekesisustumine ning kutse tegevuse rolli ja sisumuutus. (Sõmer, Rosenblad 2016, 34–37)

Eluea pikenemine ja elanikkonna vananemine muudab Eesti demograafilist struktuuri: nooremate ja keskealiste osatähtsus väheneb ja vanemate inimeste osatähtsus suureneb. Pikemast tööelu perioodist tingituna on nii era- kui ka avaliku sektori organisatsioonides samaaegselt tööl väga erinevate ootustega põlvkonnad. Tuleb leida sünergia erinevate põlvkondade koostöös. Noorem põlvkond peab eelkõige kogenumatelt töötajatelt õppima stabiilsust, lojaalsust ja rutiinitaluvust, mida tänapäeva noortel sageli ei ole. Noored ise suudavad valdkonnale pakkuda vajalikku innovatsiooni, oskuse luua uusi süsteeme. Tööandjad peavad noorte pärast pingutama, sest noorte jaoks on lisaks Eestis töötamisele reaalseks alternatiiviks töökohad teistes riikides ja valmisolek töötada kodust kaugel. (*Ibid.*) Mitte ainult Eesti noored ei taha töötada väljaspool oma kodumaad, seda soovitakse teha ka mujal maailmas, mida kinnitab ACCA (2016b) poolt läbiviidud uuring „*Professional accountants – the future: Generation next*“. 80% vastajatest soovis oma karjääri jooksul vähemalt korra töötada mõnes teises riigis või regioonis, neist kohe olid valmis seda tegema 36% (ACCA 2016b, 21). See näitab, et noored väärtustavad rahvusvahelist töökogemust ja arvavad, et see annab neile eeliseid teiste ees tulevikus. Üleilmastumine muudab töökultuuri ja sunnib tööandjaid võimaldama töötajatele töötada ükskõik, millisest maailmajaost, et tagada piisavad võimalused enesearendamiseks. Samas tööandja ise ootab töötajatelt vastu head võõrkeelte oskust ja valmisolekut töötada multikultuursetes keskkondades ning virtuaalsetes meeskondades. (Sõmer, Rosenblad 2016, 34–37)

Lisaks välisriigis töötamise soovile on veel tegureid, millega peavad tulevikus raamatupidamisbürood arvestama noorte värbamisel. Neid tegureid illustreerib Joonis 5. Andmed pärinevad 2016. aastal ACCA poolt läbiviidu uuringust „*Professional accountants – the future: Generation next*“, kus uuriti alla 36-aastaste inimeste perspektiivi ja ootuseid raamatupidaja elukutse vastu. Uuringus osales peaaegu 19 tuhat noort 150 erinevast riigist üle maailma.

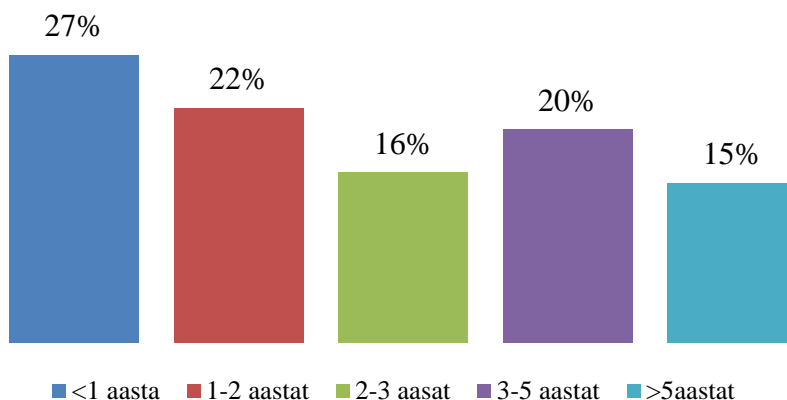
Jooniselt 5 on näha, et 66% peab väga oluliseks töökoha valikul võimalust omandada uusi oskusi ehk noored soovivad enesearengut. Seda kinnitab asjaolu, et ainult 40% vastanutest pidas töökoha valikul väga oluliseks ameti sobivust enda oskustega ehk need oskused, mis puudu jäävad, soovitakse omandada uue töö käigus. Vähem oluliseks pidasid noored töökoha asukohta ning tööandja brändi, mis näitab noorte valmisolekut töötada igas ettevõttes. Olulisem on tööandja pakutav palk ja karjääri võimalused. Karjääriarengu takistustena toodi välja järgnevad põhjused: ettevõttes pole ametikohti, kuhu soovitakse asuda; puudub karjääriredel; ebapiisav tunnustamine; ei sobi organisatsioonikultuur; vähesed õpi- ja koolitamisvõimalused. (ACCA 2016b, 16)

Joonis 5. Kõige olulisemad tegurid, mille alusel noored valivad töökohta finantssektoris
Allikas: ACCA (2016b, 16)

Pooled vastanutest pidasid veel oluliseks töö huvitavust ja selle tasakaalu. Töö tasakaalu säilitamisega aitab tööandja hoida töötaja motiveeritust. Kui tööd on töötajal palju, siis

võib tekkida läbipõlemisoht ja kui on jälle liiga vähe, siis hakkab igav. Samuti liiga rutiinse töö puhul soovivad töötajad saada uusi ametiülesandeid, mis kajastub ka Joonisel 6.

Joonis 6. Töötaja töötamise aeg aastates ühel ametipositsioonil
Allikas: ACCA (2016b, 12)

Pooled vastanutest töötasid oma ametikohal vähem kui kaks aastat, kellest 27% vahetasid oma ametikohta esimese aasta jooksul. Kauem kui viis aastat tegid sama tööd ainult 15% vastanutest. Karjääri nimel olid nõus ettevõtet vahetama 67% vastanutest. Seega on arvestusaladel võimalik teha kiiresti karjääri, muidu ei oleks võimalik sagedane ametipositsiooni vahetamine antud valdkonnas. (ACCA 2016b, 12).

Uus tehnoloogia ja sotsiaalmeedia platvormid muudavad organisatsioonide struktuuri ja toimimisviise, mistõttu kasvab projekti- ja koostööpõhine töökorraldus ning ametikohtade ja organisatsioonide muutlikkus. Kasutatakse kollektiivset teadmust, tehnoloogiat ja sotsiaalseid võrgustikke, et töötada ühtse eesmärgi nimel. Arvatakse, et üheskoos on võimalik saavutada selline tegevuste ulatus ja võimekus, mis seni on olnud kättesaadav vaid suurtele organisatsioonidele. (Sõmer, Rosenblad 2016, 34–37)

Seega peab raamatupidamisbüroodel olema valmisolek kiirelt ja paindlikult pakkuda pidevas muutumises olevate organisatsioonide vajadustele vastavaid teenuseid, näiteks raamatupidamislahenduste võimalikult suur automatiseeritus ja e-lahendused mikroettevõtetele. Veel tuleb leida lahendusi raamatupidamise tsentraliseerimiseks nii avaliku kui ka erasektori jaoks. Lisaks peavad raamatupidamisteenust pakkuvad ettevõtted olema ise valmis muutma enda struktuuri ja sellega seonduvalt säilitama usaldusväarsuse klientide jaoks. (*Ibid.*)

Tehnoloogia areng on 21. sajandil mõjutanud paljusid valdkondi, ka raamatupidamist. Tehnoloogia areng automatiseerib antud valdkonnas rutiinse ja madalat kvalifikatsiooni nõudva töö, mis aitab optimeerida kulusid ja olla senisest efektiivsem. Nutikamate lahenduste tulemusena on muutunud ka raamatupidaja roll andmete administreerimisest nende analüüsile, seostamisele ja tõlgendamisele. Suurem rõhk on juhtimisarvestusel, ärianalüütikal ja *controlling*'ul. (*Ibid.*)

„Oxfordi Ülikooli tulevikutehnoloogia mõjude programmi raames Frey ja Osborne'i koostatud analüüsis „*The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?*“ uuriti, kui ulatuslik võib olla IKT-arengu ajal töökohtade kadu järgmise 10–20 aasta jooksul. Analüüsi järeldusena kuuluvad finants- ja juhtimisarvestuse ametid (v.a finantsjuhid) 20% kõige suurema tõenäosusega kadumisosu ametite hulka, kus nende ametite automatiseerimise ning sellest tuleneva töökohtade arvu olulise vähenemise tõenäosuseks hinnati 94–98%,“ mida iseloomustab ka Tabel 2.

Tabel 2. Ekspertide hinnang arvestusala põhikutsealade hõive muutusele lähemate aastate jooksul

Ametigrupp (ISCO)	Ametigrupp	Ametigrupile vastav haridustase; EKR-i tase	Ekspertide hinnatud tööjõuvajaduse muutus	Selgitus
Juhid	Finantsjuht (+ arvestusettevõtte juht)	mag (EKR 7)	Sama või veidi kasvab	Vajadus süsteemse juhtimise järgi kasvab. Arvestusettevõtete arvu kasvuga kasvab ka juhtide arv.
Tippspetsialistid	Finantskontroller, arvestusala analüütik, arendusjuht	rak; bak, mag (PhD) (EKR 6–8)	Kasvab oluliselt	NB! Kasv võib olla ajutine – 4–6 a perspektiivis kasvab ning seejärel stabiliseerub.
	Pearaamatupidaja, vanemraamatupidaja	rak; bak, mag (PhD) (EKR 6–8)	Kahaneb	Rühma kõrgema kvalifikatsiooniga osa jääb pigem samaks ja madalama kvalifikatsiooniga osa pigem kahaneb.
Keskastme spetsialistid	Keskastme raamatupidaja	kutseh, rak, bak (EKR 5–6)	Kahaneb	Automatiseerimine vähendab tööjõuvajadust.
Kontoriametnikud	Palgaarvestaja, arveametnik	kutseh. (EKR 5)	Kahaneb	Automatiseerimine vähendab tööjõuvajadust.

Allikas: Sömer, Rosenblad (2016, 67–68)

Tabelist 2 on näha vajaduse vähenemist finants- ja juhtimisarvestuse madalama kvalifikatsioonitasemega ametialade järele, näiteks palgaarvestajad, arveametnikud ning keskastme raamatupidajad, kuid need mõjutavad ka pea- ja vanemraamatupidajate ametigruppi. (*Ibid.*) Veel on tabelist 2 näha, et valdkonnas on kasvav nõudlus finantskontrollerite, arvestusala analüütikute ja arendusjuhtide järele, kes oskaksid andmeid selekteerida, analüüsida, sünteesida, näitlikustada ja selgitada.

Tänapäeval ei seostata majandusarvestuses andmeid ainult finantsnäitajatega. Andmeteks võivad olla inimeste igapäevased digitaalsed harjumused, näiteks, kuulatav muusika, loetavad uudised, tehtavad ostud, ostetud kindlustuspoliisid (ACCA, IMA 2015, 18). Lisaks tavaandmetele eristatakse ka veel suurandmeid. Suurandmeteks on eelkõige andmed, mida järjepidevalt kogutakse seadmete ja tehnoloogiliste lahenduste abil, näiteks krediit- ja kliendi lojaalsuskaardi kasutatavus, interneti ja sotsiaalmeedia andmed (ACCA, IMA 2013, 10). Tänu tehnika arengule, erinevatele algoritmidele ja kiirele infovahetusele on ettevõtetel palju andmeid, mille hulk on iga kahe aasta tagant kahekordistumas. Selleks, et andmetest saaks informatsioon, peab ettevõttes olema keegi, kes olemasolevatest andmetest oskab välja valida vajaliku, teha õiged järeldused ja need esitada teistele. Selles rollis nähakse eelkõige raamatupidajat, kes oskab välja valitud informatsiooni siduda ettevõtte finantsnäitajatega ja teha selle alusel juhtimisotsuseid. (ACCA, IMA 2015, 23) Lähitulevikus peetakse kõige olulisemaks just suurandmete analüüsi, sest need laekuvad reaajas ja võimaldavad kohe teha vajalikud juhtimisotsused. Teiseks võimaldavad suurandmed oma mahu tõttu teha tuleviku ennustusi ja paika panna pikaajalisemat strateegiat (ACCA, IMA 2013, 12).

Seega on üha rohkem kinnitust saamas 2012. aastal läbi viidud uuringu „*Accountants and strategic leadership*“ tulemused, kus nähti raamatupidajat organisatsioonis kui „*change maker*’it“, kellest on saamas omanike kõrval juhtfiguur, kes suudab tänu oma teadmistele mõjutada ettevõtte käekäiku ja tõsta selle väärtust aktsionäride jaoks. (ACCA 2012, 4)

Selleks, et raamatupidaja vastaks talle pandud ootustele ja oskaks toime tulla töös vajalike muutuvate teguritega, on vaja omandada mitmesuguseid uusi oskusi. ACCA läbiviidud uuringus „*Professional accountants – the future: Drivers of change and future skills*“ toodi välja seitse põhilist oskust, mida on vaja tuleviku raamatupidajal (ACCA 2016a, 16):

- tehnilised ja eetilised oskused – neid on vaja selleks, et osata tõlgendada seadusi ja standardeid ettevõtte jaoks kõige soodsamalt, sealjuures säilitades eetilises, sõltumatus ja korrektsus;
- intelligentsus – oskus ennast täiendada ja kasutada õpitut, näha suurt pilti ja mõelda kaasa, miks midagi ja milleks tehakse;
- loovus – võimalus kasutada olemasolevaid teadmisi uutes olukordades, luua omavahel seoseid ning avastada uusi väljundeid;
- digitaalsed teadmised – teadlikkus digitaalse maailma ohtudest, rakenduslikust potentsiaalist ja kasutusvõimalustest ning kuidas teised kasutavad neid;
- suhtlemisoskus – oskus teha teistega koostööd, oma mõtete näitlikustamine ja esitamine, võõrkeelte ja ka inimeste juhtimise oskus;
- visioon – võimekus ette aimata tulevikutrende praeguste faktide ja trendide põhjal ning täita teenuses tühimikud innovaatiliste lahendustega;
- kogemus – võimekus ja oskused mõista kliendi vajadusi, saavutada seatud eesmärgid ning luua lisaväärtust.

Võrreldes raamatupidaja elukutset 1990. aastatega, on kaasajal finantsaruannete koostajast saanud spetsialist, kelle nõuandeid kuulatakse tulevikuotsuste tegemisel.

1.3. Raamatupidamises kasutatavad uued tehnoloogilised lahendused

1.3.1. Eesti Vabariigi tehnilised lahendused halduskoormuse vähendamiseks

Eesti riik on maailmas tuntud uudsete infotehnoloogiliste lahenduste poolest. Just seepärast on Eestit iseloomustatud ka kui e-riiki. Eestis on e-valimised, e-residentsus, ID-kaart, millega saab anda digitaalset allkirja ja kasutada paljudes muudes e-keskkondades. Samuti soovib riik vähendada ettevõtete halduskoormust, mille jaoks on aastate jooksul välja töötatud mitmeid uusi e-lahendusi.

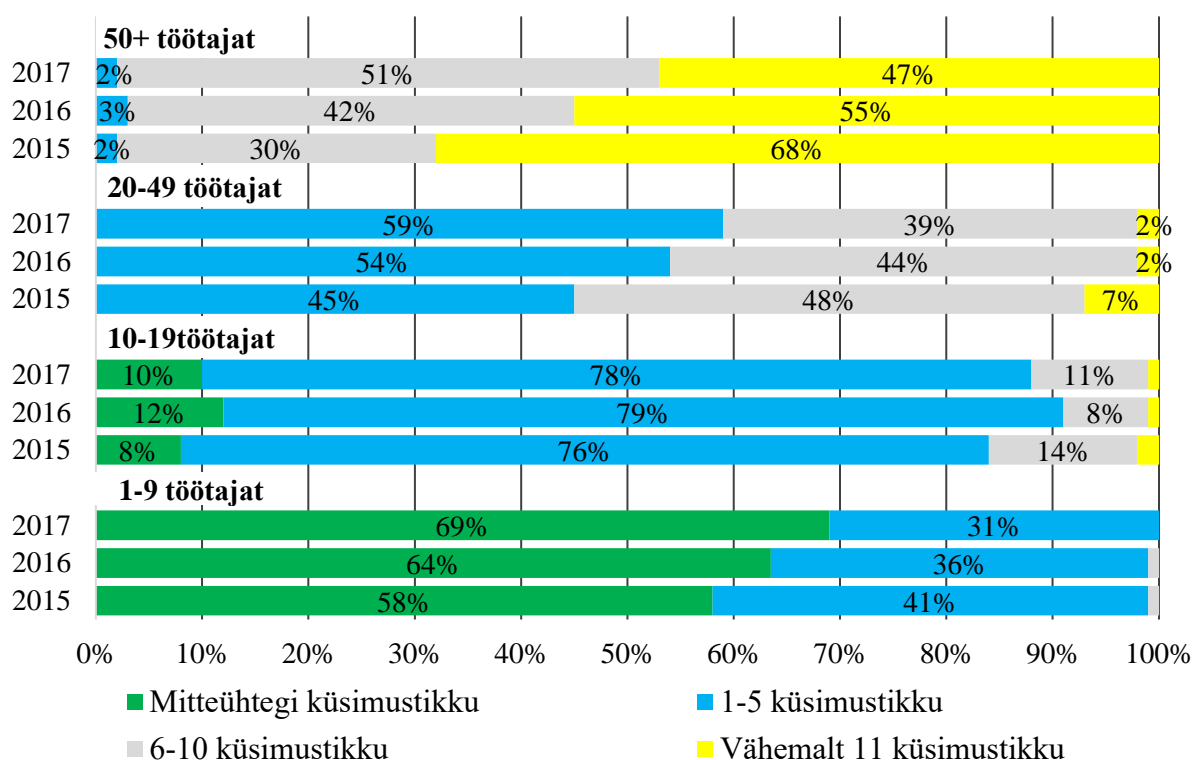
Esimesed sammud selles vallas tehti aastal 2010, kui kehtestati „Äriseadustiku ja raamatupidamise seadusega muudatused, mille kohaselt on äriühingud, sihtasutused ning mittetulundusühingud kohustatud esitama majandusaasta aruandeid Äriregistri ettevõtjaportaali E-aruanaluskeskkonna kaudu. Enne seda esitati aastaaruanded peamiselt

paber kandjal ning vähesel määral elektrooniliselt PDF-vormingus, mis koormas äriregistrit....“ (BDO 2012, 5) Paber kandjal esitatud aruannete õiguse kontrollimine oli ajamahukas ja saadud andmeid keerulisem võrrelda eelnevate perioodide omaga. 2011. aastal BDO poolt läbiviidud uuringu tulemusena selgus, et 60% küsimustikule vastanutest leidis, et ajakulu 2010. aasta majandusaasta aruande esitamisel on vähenenud võrreldes 2008. aastaga 29,7% (*Ibid.*, 49). Ajakulu vähenemist võimaldas eelkõige: paberivabad aruanded, loogilisuse ja aritmeetiliste tehete kontrollid, eeltäidetud varasema perioodi andmed ja samaaegne ligipääsetavus. (*Ibid.*, 33)

Järgmine suurem muudatus tuleneb Euroopa Komisjoni eesmärgist, et aastaks 2020 kasutatakse Euroopas peamiselt masintöödeldavaid e-arveid. Sellest lähtuvalt on ka „Eesti infoühiskonna arengukavas 2014–2020“ aastaks 2020 avaliku ja erasektori vahelises arveldamises e-arvete kasutamise määraks kavandatud 100%. (Rahandusministeerium, 2018) Aastaks 2017 oli riigil eesmärk osaliselt juba täidetud, sest 15. detsembril 2016. aastal kehtestatud raamatupidamise seaduse muudatusel pidid avaliku sektori üksused olema valmis e-arvete vastuvõtmiseks 1. märtsist 2017 (*Ibid.*). 2015. aastal viis Ernst ja Young Baltic AS läbi uuringu e-arvetele ülemineku mõjude hindamise kohta. „E-arvetele ülemineku majandusliku mõju hindamisel vaadeldi ühest küljest lisanduvaid kulusid, teisest küljest, aga paberarvete saatmisega seotud kulude vähenemist. Lisanduvate kuludena leiti kaks peamist komponenti – arvete topelt sisestamisega kaasnev ajakulu ning e-arvete edastamisega seotud tasud e-arve operaatoritele.“ Kokkuvõttes olid tehtavad kulutused topeltsisestamisele ja tasud e-arve operaatorile kokku väiksemad, kui paberkuul arve esitamisel. (EY 2015, 4)

Teisest võimalikust kasust, mida uuringus ei kajastatud, on ettevõtte omavaheline harjumuste muutumine arvete saatmisel. 2014. aastal oli 83% saadetavatest arvetest mitte masintöödeldavad e-arved, millest 64% on PDF arved ja 17% paber kandjal saadetavad (*Ibid.*, 17). Seega e-arvete osatähtsus kogu saadetavatest arvetest oli ainult 19%. Kuna seadusest tulenevalt peab 2020. aastaks olema ettevõtetel võimekus saata ja vastu võtta masintöödeldavaid e-arveid avalikust sektorist, siis on oodata sama süsteemi rakendumist erasektoris, sest vastav süsteem on juba loodud. E-arvetele üleminek aitab vähendada dokumentide sisestamise kulu, kuna majandustarkvara töötleb e-arved inimese asemel ise ja alles jääb ainult kontrollfunktsioon. Kui 2014. aastal oli turul ainult kaks e-arvete operaatorit, siis 2020 on oodata ka selles valdkonnas teenuse pakkujate kasvu, mis omakorda viib teenuse hinda alla.

Veel suurendab ettevõtete halduskoormust Statistikaameti poolt koostatud küsimustikud, millele vastamine on kohustuslik. Vastamiseks saadetavate küsimustike arv sõltub ettevõtte suuruselt ja tegevusvaldkonnast. Jooniselt 7 on näha, et enamik mikro- ja väikeettevõteteid ei pea oma suuruse tõttu vastama küsimustikele, erinevalt alates 10 töötajaga ettevõtetest, kes on 2016. aastal vastanud vähemalt ühele kuni viiele küsimustikule. Keskmiselt vastavad andmeesitajad 2,5 küsimustikule aastas (Eesti Statistikaamet 2016, 13).

Joonis 7. Äriühingud suuruse ja täidetavate küsimustike arvu järgi, 2015–2017
Allikas: Eesti Statistikaamet (2016, 13)

Tavaliselt tegeleb nende küsimustike täitmisega ettevõttes raamatupidamisosakond. Kui mikroettevõtete jaoks on küsimustiku täitmine vähe koormav, siis suuremad ettevõtted peavad aastas täitma üle 11 küsimustiku, mis Tabeli 3 alusel on umbes 13 kuni 23 töötundi aastas.

Raamatupidamisbürood, kelle kliendiks on enamasti mikro- ja väikeettevõtted, vastavad küsimustikule keskmiselt 2,5 korda aastas ajakuluga 104 minutit küsimustiku kohta. See on ligikaudu neli tundi aastas tööd, millel puudub lisandväärtus. Kui büroo on suurem ja kliendibaas on juba 100 kliendi ümber, siis Joonise 7 alusel vastab küsimustikule 30

ettevõtet, mis tekitab büroole juurde tööd 120 tundi aastas. Büroodes kannavad seda koormust kõige rohkem raamatupidajad, kellel on suur kliendibaas.

Tabel 3. Küsimustiku täitmisele kulunud keskmine aeg küsimustiku täitmise sageduse järgi, 2012–2016 (minutit)

Küsimustiku täitmise sagedus	2012	2013	2014	2015	2016
1–2 korda aastas	120	116	125	136	104
4 korda aastas	34	33	36	35	40
12 korda aastas	79	71	73	73	77
Kokku	73	70	70	73	70

Allikas: Eesti Statistikaamet (2016, 15)

Statistikaamet mõistab ka ise, et nende aruanded on ettevõtetele koormavad ja seega on teinud halduskoormuse vähendamiseks järgnevat (*Ibid.*, 14):

- võtnud kasutusele andmekogude andmeid küsimustike eeltäitmiseks ja nende osaliseks või täielikuks asendamiseks;
- ristkasutanud ettevõtetele kogutud andmeid;
- vähendanud küsitletavate väikeettevõtete arvu, kui vähendamise mõju statistika kvaliteedile on minimaalne;
- parendanud küsimustike kvaliteeti.

Tehtud muudatuste mõju on näha ka Jooniselt 7, kus kolme aasta jooksul on vähenenud kõikides jaotistes ettevõtete arv, kes peavad vastama küsimustikele.

„Halduskoormuse vähenemine ei ole ainult ettevõtete jaoks oluline, vaid on ka Statistikaameti enda jaoks. Mida lihtsamaks on tehtud ettevõtetele andmete esitamine, seda rohkem on ka küsimustikule vastajaid. Andmete esitamine hilinemisega või hoopis esitamata jätmine pikendab andmetöötlusprotsessi, mistõttu kannatab statistika¹ kvaliteet. Halvemal juhul võib seetõttu hilineda ka statistika levitamine. ... Küsimustikele vastamise määr on oluline statistika kvaliteedi näitaja, mida rahvusvahelised organisatsioonid jälgivad. ... Paljudes statistikamäärustes on kehtestatud minimaalne

¹ Antud lõigus mõeldakse statistika all riiklikku statistikat. Riiklik statistika on tehtud ühiskonna huvides ja maksumaksja raha eest riikliku või Euroopa Liidu statistikaprogrammi raames. Riiklik statistika on kõikidele võrdselt kättesaadav ning võimaldab selle tarbijatel teha elus või äris vajalikke otsuseid.

vastamismäär, mille mittetäitmise eest võidakse riigile määrata ettekirjutus või karistus.“
(*Ibid.*, 16)

Keskmiselt jääb Statistikaametile esitamata 25% koostatud küsimustikest. Seega on aastatel 2017–2018 Statistikaametis planeeritud halduskoormuse vähendamiseks veel tegevusi. (*Ibid.*) Kui seni on toimunud andmete riskasutamine enamasti Statistikaametis, siis projektiga „Aruandlus 3.0“ suureneb koostöö ka teiste riiklike andmebaaside vahel, seega lähiaastatel on statistikaaruannete täitmine muutumas kiiremaks.

„Nullbürokratia“ algatusest välja kasvanud projekt „Aruandlus 3.0“ loob võimalused riigile vajalike andmete automaatseks liikumiseks, lähtudes minimaalsusest ja lihtsusest. Tegemist on Maksu- ja Tolliameti (MTA), Statistikaameti ja Eesti Panga ühisprojektiga ning esimeses järjekorras vähendatakse ettevõtjate koormust palga ja tööjõu andmete esitamisel. Järgmise kahe aasta jooksul töötatakse välja ülejäänud majandusarvestusest edastatavate andmete taksonoomia ja võimaldatakse nende automaatne esitamine.“
(MTA 2018)

„Ettevõtjate andmete esitamise koormus seisneb peamiselt infosüsteemidest vajaliku info koondamises, selle põhjal arvutuste tegemises ja andmete sisestamises eri ajahetkel eri ametite keskkondadesse. Üks võimalus koormust vähendada on edastada aruandlusandmeid automaatselt. See tähendab, et ettevõtte kasutab oma infosüsteeme tavapäraselt edasi, aga aruandluseks vajalikud andmed kogutakse ja edastatakse infosüsteemist automaatselt otse vastavale asutusele.“ (*Ibid.*)

MTA tahab ka „Aruandlus 3.0“ abil vähendada halduskoormust, mis aitab ettevõtetel vabastada hiljemalt 2020. aastaks tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsiooni (TSD) koostamisest. TSD jaoks vajalikud andmed saadakse teostatud pangaülekannete kaudu. Veel soovitakse andmepõhist infovahetust kasutada teiste deklaratsioonide täitmisel. Nimelt töötab MTA koostöös postiettevõtjaga välja lahendust, kus tellitud kauba deklaratsioonis on andmed eeltäidetud ning lisarakenduse abil saab tasuda kohe maksud. Tasumise kiirendamist soovitakse teha ka avansiliste nõuete korral, kus MTA peab pangakontolt kinni vajaliku summa ja raha ei pea eelnevalt ettemaksukontole kandma. Vajalikud summad peetakse kinni e-arvete alusel ning sellest teavitatakse nii enne kui pärast toimingut. (MTA 2017)

Viimaseks suuremaks plaaniks on perioodil 2017–2020 MTA halduskoormuse vähendamiseks luua infovahetuse teiste EL liikmesriikidega, et Eestis deklareeritud, kuid teises riigis asuvat kaupa kontrollida ning laiendada võimalusi impordi käibemaksu deklareerimiseks käibedeklaratsioonil, et ettevõtja ei peaks impordi käibemaksu tasuma ja tagasi küsima. (*Ibid.*)

Kokkuvõtteks võib märkida, et sellel kümnendil on paljud riigiasutused teinud tööd ettevõtete halduskoormuse vähendamiseks, mis aitab ettevõtetel keskenduda lisaväärtust andvatele tegevustele.

1.3.2 Tarkvaralised lahendused raamatupidamises

Frey ja Osborne kirjutasid aastal 2014 ajakirja *The Economist* artiklis, et 47% ametikohtadest on automatiseeritavad lähima 20 aasta jooksul. Selles nimekirjas olid teisel kohal raamatupidajad ja audiitorid. Samas tuuakse välja, et automatiseerimine on alles arenemisjärgus ja nõuab veel palju investeringuid ning on ka protsesse, kus ei saa inimest asendada tehnikaga. (Nagarajah 2016) Suuri arendamiskulusid märkisid ka finantsmaailma liidrid ACCA poolt läbi viidud uuringus „*The robots are coming? Implications for finance shared services*“. Teiseks seati kahtluse alla, kas iga sent, mis kulutatakse arendusele toob tagasi piisavalt kasu, mis on finantsrisk. Suure finantsriski tõttu ei olnud ükski maailma juhtivatest ettevõttest nõus tegema suuri investeringuid antud valdkonnas esimesena, aga edu korral ollakse nõus panustama teisenä tehnikarengusse. (ACCA 2015, 5) Kolmandaks leiti, et programmi ülalpidamiskulu on sama suur, kui vastava teenuse sisse ostmine India või Ida-Euroopa finantsteenuste keskustest (*Ibid.*).

Seega raamatupidamise täisautomatiseerimist lähiaastatel veel loota ei ole, aga see-eest on raamatupidajatel võimalik kasutada mitmesuguseid paberivabasid lahendusi, mis on ka aegasäästvad. Paberivaba lahendus hõlmab tehingute protsessi, mis on täielikult elektroniseeritud ja mitte üheski etapis ei kasutata enam paberit. Selle kontseptsiooni eesmärk on teha tööprotsessid lüüasaamiseks, kaotada ära tehingute tegemisest tulenevad vead ja elimineerida dokumentide hoiustamine. (Bragg 2014) Peamised eelised paberivaba kontori kasutamisel on järgmised: administratiivkulude vähenemine,

ressursside optimeerimine, parem kontroll informatsiooni üle ja selle kättesaadavus (Orantes-Jimenez *et al.* 2015, 4).

Informatsiooni kättesaadavust toetavad ka pilvepõhised raamatupidamise tarkvarad. Ettevõtte *Softwear Connect*, kes aitab soovitada tarbijale sobivat tarkvara, tõi oma kodulehel välja kuus suunda tarkvara arenduses, millest üks oli pilvepõhise tarkvara kasutajate arvu kasv (Budiak 2017). Pilvepõhise tarkvara puhul ei oma ettevõtte programmi, vaid nad maksavad selle kasutamise eest. Tarkvara on lihtsasti kasutatav ja uuendused toimuvad automaatselt ilma lisatasuta. Pilvepõhise tarkvara kasutamine on levinud eelkõige väikse ja keskmise suurusega ettevõtete seas, kuna tarkvara saab kokku panna väikestest moodulitest, mis viib selle kasutamise hinna alla. (O'Loughlin 2015) Teiseks toodi välja tegevusvaldkonnapõhiste tarkvara moodulite välja arendamine. Kuivõrd viimastel aastatel on tulnud *start up* ide näol juurde mitmesuguseid uusi ärimudeleid, siis on oluline, et nende jaoks oleks vastavad lahendused olemas. Lisaks kaasajastatakse varem välja töötatud mooduleid. Mitmesuguste süsteemide ja moodulite arvu kasvuga pööravad tarkvara arendajad tähelepanu nende integreeritavusele raamatupidamistarkvaras. On oluline, et iga tehtud liigitus moodulis kajastuks teistes programmi osades. Ühe suunana tehakse nendele tarkvaradele juurde tahvelarvuti- ja mobiilipõhiseid rakendusi. Rakenduse eesmärk on tagada vastavatele huvigruppidele informatsiooni kiire kättesaadavus. Seega tarkvaraarenduse paljud suunad on teineteist täiendavad. (Bragg 2014)

Eesti TOP 25 ettevõttes enam kasutatavamad programmid käivad samuti uute arengusuundadega kaasas. Directo ja Navision on pilvepõhised tarkvarad, mis võimaldavad mitmesuguseid mooduleid ja struktuurüksuste integreerimist ühtsesse programmi. Nendel programmidel oma telefonirakendust ei ole, aga siiski on võimalik interneti olemasolul pääseda kohe informatsioonile juurde. Erinevalt Directost on Navisionil olemas ka andmeanalüüsi moodul, mille abil saab olemasolevat informatsiooni visualiseerida. Andmete visualiseerimine aitab olemasoleva info teha paremini mõistetavamaks ja kasutamaks. Kuivõrd andmete mahud on valdkonnas kasvamas, siis peavad ettevõtted hakkama mõtlema lisaks raamatupidamisprogrammidele ka andmeanalüüsi tarkvarade peale.

2. AMELLO RAAMATUPIDAMISTEENUSED OÜ ANALÜÜS

Antud peatükis analüüsitakse Amello Raamatupidamisteenused OÜ-d (Amello) kolmest aspektist: töökeskkond, personal ja kliendibaas. Saadud tulemuste kokkuvõte ja täiendavad soovitused ettevõttele antakse alapeatükis 2.4. Analüüsi läbiviimiseks koostati Amellole küsimustik (Lisa 7) esimeses peatükis saadud tulemuste alusel ja autori varasemate kogemuste põhjal antud ettevõttes. Töö kirjutamise käigus tekkinud täiendavatele jooksvatele küsimustele vastas Amello andmetööluse ja tarkvara juhtivspetsialist Piret Moisto.

2.1. Amello Raamatupidamisteenused OÜ positsioon teenuste turul ja kliendibaas

Amello alustas tegevusega 2006. aasta jaanuaris. Ettevõtte kujunes välja Amello Grupp OÜ tegevusalast ning on Amello Grupp OÜ tütarfirma. Ettevõtte põhitegevuseks on raamatupidamine ja maksualane nõustamine, mida kinnitab Lisa 3, kus kajastub, et ettevõtte müügitulu tuleb 100% raamatupidamisteenuse osutamisest. Aastal 2016 teenis Amello müügitulu 293 935 eurot, mis TOP 25 ettevõtete seas on tulemuselt 15. näitaja (Lisa 3). Samasse vahemikku 200–400 tuhat eurot kuulus veel 13 ettevõtet. Samal aastal oli Amellol kulusid 289 917 eurot, millest 64% oli seotud tööjõukuludega (Lisa 3). Ka nende näitajatega Amello ei eristu kuidagi teistest TOP 25 raamatupidamisbüroodest. Ülejäänud osa Amello kuludest moodustavad tegevuskulud, mis on kasumiaruande skeem 1 kasutavate ettevõtete seas kümnes näitaja (Amello Raamatupidamisteenused OÜ ... 2016). 2016. aastal teenis Amello kasumit 4 022 eurot, olles sellega kuue viimase ettevõtte hulgas, kui keskmiselt teenisid TOP 25 ettevõtted kasumit 55 tuhat eurot (Lisa 3). Amello kasumit mõjutavad kõige enam suured tegevuskulud, mis peamiselt koosnevad arenduskuludest (Amello Raamatupidamisteenused OÜ ... 2016). Nimelt

viimased kolm aastat on ettevõtte investeerinud mitmesugustesse digitaliseerimise projektidesse. Ettevõtte juhatuse liikme sõnul on suuremad investeeringud ettevõttesse ära tehtud ning järgnevatel aastatel on oodata tegevuskulude langemist (Moisto 2018).

Ettevõtte varade suuruseks on 133 520 eurot, mis võrreldes teiste TOP 25 ettevõtetega on pigem väike (Lisa 3). Ettevõtte varad koosnevad peamiselt rahast, nõuetest ja finantsinvesteeringust (Amello Raamatupidamisteenused OÜ ... 2016). Amello ainuke erinevus varade struktuuris võrreldes teiste ettevõtetega on finantsinvesteeringud, mida oli veel neljal ettevõttel (Lisa 3). Finantsinvesteeringuteks on peamiselt sidus- või tütar-ettevõtte aktsiad või osakud, mis Amellol on tehtud Raamatupidamiskeskus.ee-sse (Moisto 2018). Raamatupidamiskeskus.ee on veebipõhine majandustarkvara väikeettevõtetele, kus Amello nõustab Raamatupidamiskeskust raamatupidamisalastes küsimustes, osaleb arendustegevustes ning annab ülevaadet raamatupidamisteenuse turutrendide kohta (Raamatupidamiskeskus 2018).

Ettevõtte käibevarade koosseisus on raha rohkem kui nõudeid, mistõttu ei sõltu majandustegevus nõuete laekumisest. See kajastub laenukohustiste puudumisest, sest ettevõtte ei pea raha juurde laenama oma tegevuste finantseerimiseks, mis oli ka iseloomulik teistele TOP 25 ettevõtetele. Nii nagu enamus TOP 25 ettevõtetel oli Amellol samuti materiaalsel põhivara vähe võrreldes varadega ning see koosnes kontoritehnikast ja autost. (Lisa 3) Oma kontori omamisele eelistab ettevõtte seda rentida, sest nii saab ettevõtte keskenduda põhitegevusele ja ei pea tegelema kontori haldamisest tulenevate probleemidega (Moisto 2018).

Ka kohustiste struktuuris ei ole Amellol märgatavaid erinevusi võrreldes teistega. Ettevõtte kohustiste suuruseks on 40 862 eurot, mis on ettevõtte töötajatele arvestatud ühe kuu töötasu koos riiklike maksudega. Kuivõrd ettevõtte lühiajaliste kohustiste kattekordaja on viimased kolm aastat olnud üle kahe, siis ei ole ettevõttel ka edaspidi põhjust sattuda makseraskustesse. (Amello Raamatupidamisteenused OÜ ... 2016)

Pakutavate teenuste osas on Amello leidnud turul oma kindla koha. TOP 25 ettevõtetes on Amello üks kahest ettevõttest koos Grow Finance OÜ-ga, kes propageerivad dokumentide digitaliseerimist ning andmevahetust läbi kaasaegsete võimaluste (Moisto 2018; Grow Finance OÜ 2018). Sellest tulenevalt on ettevõtte teinud viimaste aastate jooksul palju investeeringuid enda arendustegevustesse ja põhivarasse. Nende investeeringute tulemusena on saanud Amellost e-lahenduste spetsialist, kes oskab

kasutada oma kogemusi ja teadmisi kliendi jaoks sobivate lahenduste välja töötamiseks. Kogu protsessile on kaasa aidanud klientide positiivne meelestatus ja valmisolek muutusi vastu võtta, mille tulemusena 96% Amello klientidest edastavad dokumente digitaalselt või kasutavad e-arve kanaleid (Lisa 7). Digitaliseerimise eeliseks on kliendid toonud just ajalise kokkuhoiu ehk puudub vajadus dokumentide kogumiseks, et neid siis Amellosse tuua. 100% digitaliseerimine ei ole veel ettevõttes saavutatav, sest Amellol on kliente, kelle tegevusala spetsiifikast lähtuvalt on neil palju dokumente paber kandjal, mida on lihtsam kokku koguda ja korraga esitada. Teiseks on ka vanamoelisi kliente, kes ei usalda digitaalseid andmebaase ja eelistavad nii-öelda käega katsutavaid asju. (*Ibid.*)

Oma teenuste osutamisel kasutab Amello peamiselt majandustarkvara Joosep, kuid on ka kliente, kelle raamatupidamist korraldatakse Directos, Erplys, Hansaraamas ja StandardBooksis. Varasemalt kasutas Amello põhiprogrammina Hansaraamat, kuid aastal 2014 hakkas tegema ettevalmistusi üleminekuks Joosepi kasutuselevõtuks. Programmi vahetus oli tingitud peamiselt INF² deklaratsiooni tulekust, sest vanem tarkvara ei võimaldanud vastavat moodulit. Selle tulemusena oleks pidanud ettevõtte jätkama INF aruannete koostamist ja täitmist MTA-s käsitööna. Joosepi eeliseks oli veel paremad ja kiiremad lahendused aruannete ja dokumentide importimiseks või eksportimiseks ning rohkem võimalusi aruannete analüüsimiseks ja loogilisem laosüsteem. Ettevõtte sõnul on tänaseks programmi vahetus rohkem kui 100% ennat ära tasunud. Lisaks toimingute efektiivsusele ja loogilisusele on Joosepil olemas tarkvara arendustiim, mis aitab 90% ulatuses ellu viia Amello poolt nõutavaid erilahendusi. (*Ibid.*)

Majandustarkvara Joosepil on ka pilvepõhine tarkvara, mis toetab kaasaegseid lahendusi ja on pidevalt arendamisel, et olla kursis uusimate võimalustega. Pilvepõhine tarkvara ei ole nii mugav ja funktsiooniderikas nagu raamatupidamisprogramm, aga aitab kiirelt müügiarveid koostada ning jälgida jooksvalt finants- ja laoaruandeid. (Moisto 2018) Joosepi programmil on olemas palju mooduleid, mis on üksteisega ühendatavad ning tehtavad muudatused kajastuvad kohe ja programm võimaldab interneti olemasolul andmetele ligipääsu (Joosep 2018).

² INF – Käibemaksu deklaratsiooni lisadokument, kus kajastatakse käibedeklaratsiooni lisal juriidilisele isikule, füüsilisest isikust ettevõtjale ning riigi-, valla- ja linnaasutusele väljastatud ning nendelt saadud arvete andmed, millele kauba võõrandaja või teenuse osutaja on märkinud 20% ja 9% käibemaksu määraga maksustatava käibe, välja arvatud KMS §-s 40 sätestatud erikorra alusel esitatud arvete andmed, kui arve või arvete kogusumma ilma käibemaksuta on maksustamisperioodil ühe tehingupartneri kohta vähemalt 1000 eurot. (KMS § 27)

Lisaks e-lahendustele ja tavapärasele raamatupidamisteenusele pakub Amello veel mitmesuguseid teenuseid, mida on üksikutel TOP 25 ettevõtetel, näiteks koolitusteenused, sobiva raamatupidaja otsimine ettevõttesse, inventuuridel osalemine, videojuhendid ja klienditugi majandustarkvara kasutamisel. (Amello Raamatupidamisteenused OÜ 2018a) Teenuste jaoks, mida kliendid vajavad, aga ettevõtte ise ei osuta, kasutab Amello koostööpartnereid. Need teenused on seotud enamasti õigusabi ja auditeerimisega (Moisto 2018). Koostööpartnerite olemasolu on väga tähtis, sest siis ei pea ettevõtte hoidma palgal töötajat, kellele ei ole piisavalt tööülesandeid, aga samas saab klient terviklahenduse ühest kohast.

Amello analüüsi teenuseid klientidele ei osuta, kuid kasutab enda tegevuse analüüsiks tööhaldustarkvara Scorot. Scorot võimaldab Amellol näha erinevate tööprotsesside ajakulu nii töötaja kui ka teenust sisseostva ettevõtte kohta. Programmi edasi täiustades saab tulevikus tööprotsesside kaudu näha, mida kliendi heaks tehakse ehk mis on kliendinõudlus Amellole. Selle alusel on võimalik välja kujundada uus toode, sest tööprotsesside juures võib esineda lisaprotsesse, mille eest eraldi raha ei küsita, aga kliendid paluvad ettevõtetel teha. (Lisa 7)

Amello on kliendi valikult orienteeritud kasumit taotlevale vormile. Teenust ei pakuta KÜ, FIE, UU, MTÜ-dele. Lisaks jäävad teenindamata ka mitteresidendid ja kontsernid, kes vajavad näiteks Soome või Rootsi raamatupidamist. Kontsernide puhul tegeldakse Eestisse jääva osaga, aga piiriülese tegevuse jaoks peab klient kellegi teise palkama. Kõige olulisem valikukriteerium Amello jaoks on ettevõtte ja juhatuse liikme taust, sest kui tulevane klient tegeleb maksupettustega või kriminaalsete toimingutega, tähendab see ka Amellole endale võimalikku maine riski. (Lisa 7)

Tänaseks on Amellol keeruline kirjeldada oma klienti, sest ettevõtte ei pakku enam ainult raamatupidamisteenust, vaid aitab ka täiendada, parendada ja uuendada äriprotsesse. Sellest tulenevalt on lähenemine uuele kliendile vägagi personaalne, mistõttu Amello ootab oma kliendilt 100%-list keskendumist põhitegevusse. Veel on oluline omavaheline tihe koostöö, sõbralikkus ja oskus hinnata individuaalset panust nende ettevõttesse. Vastutasuks pakub Amello koostööpartnerlust, kiiret ja asjatundliku teenust, tuge maksuküsimustes ja töötajatega seotud teemadel. (Lisa 7)

2018. aasta märtsi seisuga on Amellol 168 klienti, kes tegutsevad järgnevates valdkondades: toitlustus, hotellindus, väikesed ehitusettevõtted, kinnisvara vahendus,

väärtpaberi investeeringud, võrguettevõtted, meditsiinivahendite müük, hulgiettevõtted, jaekaubandus, tootmisettevõtted, teater, autoteenindus, aiandus, koristusteenus. Tabelis 4 on välja toodud juhusliku valiku alusel kümme Amello klientide tegevusala koos bilansimahu, müügitulu ja töötajate arvuga 2017. aasta seisuga.

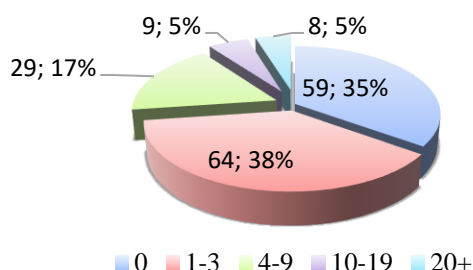
Tabel 4 Amello klientide tegevusala koos bilansimahu, müügitulu ja töötajate arvuga 2017. aasta seisuga

Tegevusala	Bilansimaht	Müügitulu	Töötajad
Autoteenindus	168 000	418 000	6
Hotellindus	4 325 000	914 000	55
Tootmine	912 000	1 476 000	32
Toitlustus	233 000	1 049 000	24
Aiandus	21 000	28 000	1
Meditsiiniabivahendite müük	426 000	900 000	9
IT-tehnoloogia	324 000	410 000	5
Hulgikaubandus	2 052 000	3 135 000	13
Koristusteenus	120 000	277 000	19

Allikas: Väljavõte Amello Scorost

Tabel 4 põhjal saab järeldada, et Amello kliendid on kasumit taotlevad ettevõtted, sest kümnest ettevõttest üheksal oli müügitulu suurem kui 250 tuhat eurot ja ühe töötajaga aiandusettevõttel oli samuti hea müügitulu – 28 tuhat eurot. Suured müügitulud eri valdkondades annab kindluse Amellole, et nende klientidel on piisavalt raha soetada erilahendusega raamatupidamist.

Amello klientideks on enamjaolt firmad, kelle töötajate arv on 0 või jääb vahemiku 1–3 töötajat, mis protsentuaalselt moodustab 73% Amello kliendibaasist.

Joonis 8: Amello kliendibaasi suurus töötajate arvu järgi
Allikas: Autori koostatud Moisto (2018) informatsiooni põhjal.

Keskmise suurusega kliente on Amellos üheksa ja enam kui 20 töötajaga ettevõtteid on kliendibaasis kaheksa. Täna on ettevõtte olemas kogemused ja väljatöötatud lahendused, mis võimaldavad suurendada kliendibaasis suurklientide osatähtsust. Võimalike suurklientide tähelepanu äratamiseks uuendas Amello sellel aastal oma kodulehekülge, kuna ettevõtte kasutab oma teenuse osutamisel kaasaegseid lahendusi, siis peab seda kajastama ka nende koduleheküljel.

Amello kliendibaasis on rohkem kui viis aastat olnud 113 klienti ja omakorda nendest 28 on olnud ettevõttele lojaalsed nende tegutsemise alustamisaastatest (Lisa 7). Seega saab väita, et Amello kliendid on nende ettevõttele jäänud lojaalseks ja hindavad kõrgelt pakutavaid teenuseid.

2.2. Töökeskkond Amello Raamatupidamisteenused OÜ-s

Raamatupidamisbüroodel ei ole palju põhivara ja suurim kulukirje on raamatupidamisteenuste valdkonnas tööjõukulud. Seega võib märkida, et raamatupidamisbüroode kõige suurem vara on tema töötajad. Selleks, et töötajad oleksid produktiivsed, peab ka ettevõtte looma neile meeldiva töökeskkonna, mida kinnitavad SA Kutsekoja ja ACCA poolt läbi viidud uuringud arvestusvaldkonna kohta. Peamiselt on Amello lähtunud oma töökeskkonna välja kujundamisel neljast põhiväärtusest milleks on koostööle suunatus, kaasaegsus, usaldusväarsus ja hoolivus (Amello Raamatupidamisteenused OÜ 2018b).

Viimaste aastate üheks suuremaks muudatuseks Amello töökeskkonnas on majandustarkvara vahetamine. Lisaks tarkvara uutele võimalustele oli ka selle kasutamine töötajate jaoks lihtsam ja mugavam. Joosepi kasutuselevõtuga koostas ettevõtte tarkvara kasutamiseks videojuhendid. Videojuhendid olid eelkõige vanemsisestaja abimaterjaliks, kes tavaliselt tegeleb praktikantide koolitamisega. Samal ajal kui praktikandid video abil programmi õppisid, sai vanemsisestaja keskenduda oma põhitööülesannete täitmisele. Veel kasutab ettevõtte videojuhendeid ka klientide, kes soovivad ise oma dokumente sisestada, koolitamisel. (Amello Raamatupidamisteenused OÜ 2018a).

Muudest igapäeva töövahenditest on Amello investeerinud randmetoega hiiremattidesse ja töötajate toolidesse. Kasutatavad toolid on ergonoomilised koos selga toetava

abivahendi ja jalatoega, mis on oluline pingete vähendamiseks seljas (Lisa 7). Sellel aastal lõi Amello oma kontoris töötajatele ka eraldi privaatse puhkenurga. Puhkenurgas on diivan ja väike lauake, mis võimaldab töötajal võtta hetke enda jaoks ja soovi korral teha lõuna teistest eraldi (Moisto 2018).

Veel on Amello investeerinud kaasaskantavatesse arvutitesse, mida kasutatakse kodukontori jaoks. Kodukontori kasutama hakkamist soodustas majandustarkvara vahetus ja ettevõtte serveri kolimine uude kohta (Moisto 2018). Kodukontor on paindliku töötaja kontseptsioon, mis võimaldab töötajal vajaduse korral oma tööd kodus teha. Enam levinud põhjused kodukontori kasutamiseks on ootamatu haigestumine, lastega seotud põhjused või olukorrad, kui mõni tehnik tuleb hooldustöid ebasobival ajal koju teostama (Lisa 7). Peamiselt võimaldatakse kodukontori kasutamist sisestajatele, sest nende tööülesanded ei nõua pidevat kohalolekut kontoris erinevalt raamatupidajatest. Teine paindlikku tööaega soodustav tegur on põhimõte, kui töötajatel on vajalikud tööülesanded kõik tehtud, siis nad ei pea kontoris ametlikku tööpäeva lõppu ootama. (*Ibid.*)

Amello kogemuse põhjal on paindlik tööaeg ka uute töötajate jaoks oluline põhjus nendega liitumiseks. Teiseks toob Amello esile oma nooremapoolse kollektiivi ehk töötajate vahel puudub suur vanusevahe, mis aitab uutel töötajatel vältida suhtlusbarjääri tekkimist. Kogenumad töötajad on valmis ise uusi töötajaid toetama ja innustavad neid vajaduse korral abi küsima ja jagama oma ideid ka teistega. Amellos toimuvad kord kuus üldkoosolekud, et töötajad teaksid plaanitavatest muudatustest ja ettevõtte hetkeseisust. Samal koosolekul saavad kõik, kes soovivad, sõna sekka öelda. Seega uute ideede pakkumise puhul ei tehta ettevõttes vahet, kes pakub idee välja, vaid on oluline, et sellest sünniks uus ja parem lahendus. (*Ibid.*) See näitab seda, et ettevõttes on olulisel kohal meeskonnatöö, kus osatakse hinnata iga liikme panust. Ettevõtte meeskonnatöö tugevust näitavad seni saavutatud tulemused, sest mitmesuguste digitaliseerimise projektide läbiviimine nõuab arendusosakonna, kliendi ja ka raamatupidajate omavahelist koostööd, et asi hakkaks sujuvalt toimima.

Töötajate omavahelist koostööd soodustakse ühisürituste läbiviimisega, näiteks ettevõtte talve- ja suvepäevad (*Ibid.*). Veel korraldatakse omavahel mitmesuguseid võistlusi, näiteks fotojaht ja käidud sammude arvestus. Teinekord on kombeks kaunistada kontorit vastavalt tähtpäevadele, näiteks jõulud, kevade saabumine või töötaja sünnipäev. (Moisto 2018) Need on väikesed asjad, mis kokkuvõttes tekitavad töötajatele pingevaba

õhkkonna. Töötajate omavahelist head läbisaamist näitab ka ettevõttes 2018. aasta märtsis kehtestatud uus reegel, mille kohaselt on kella 9-st kuni 12-ni vaikuseminutid. Sellel ajal ei mängi kontoris raadio ja omavahel räägitakse ainult tööga seotud teemadel. (*Ibid.*)

Tavaline karjäärimudel on Amellos järgnev: sisestaja – sekretär – raamatupidaja. Jõudes ettevõttes raamatupidaja taseminini, on töötajal võimalus osaleda ka kliendi jaoks sobiva teenuse väljakujundamises. Madalamalt ametikohalt järgnevale jõudmine sõltub töötaja enda ambitsioonidest ja pädevusest. Mõni töötaja on saanud juba pärast neljandat kuud ametikõrgendust, aga teine pärast kahte või kolme töötatud aastat ettevõttes. Karjääri tegemine Amellos ei sõltu ainult töötaja pädevusest. Ettevõttes on ette tulnud olukordi, kus töötajat ei saa edutada, kuna talle ei ole olemas sobivat asendust või kliendibaasi suurusest tulenevalt pole vajadust lisaraamatupidaja järele. Sellisel juhul on Amello otsinud võimalusi, kuidas motiveerida töötajat praegusel ametikohal, aga on ka olukordi, kus töötaja lahkub sel põhjusel. (Lisa 7)

Enamasti on Amellos tööjõuvoolavus väike, välja arvatud sisestaja ametikohtadel, millega on ettevõtte ka ise arvestanud. Sisestaja töö spetsiifikast lähtuvalt on väljaõppe periood lühike, amet muutub kiiresti rutiinseks ja palgasoo ei vasta noorte ootustele ja edasiseks väljaõppeks puudub Amellol endal vajadus. Teiseks probleemiks on antud ametikohal ka sesoonsus, sest tulenevalt klientide tegevusspetsiifikast on sisestamist vajavate dokumentide maht kuude lõikes erinev, millest sõltuvalt ei saa kõigile pakkuda stabiilset tööd. Sellest tulenevalt on sisestaja töö koolis käivatele või värskest lõpetanutele esimene erialane töökoht, kus omandatakse raamatupidamistöö baasoskused, seejärel liigutakse edasi uude ettevõttesse või saadakse aru, et see elukutse ei ole nende jaoks ning vahetatakse eriala. (*Ibid.*) Selleks, et tööjõuvoolavus ei kahjustaks organisatsioonikultuuri on Amello loonud andmetöötlusosakonna, kus lisaks täisajaga töötajatele kasutatakse ka praktikantide abi. Praktikandid saavad sellega oma esimese kogemuse ja vastutasuks saab ettevõtte kiiretel perioodidel vähendada põhisestajate töökoormust. Amellol on õnnestunud sisestamisosakonda leida töötajad, kes naudivad sisestamist ning ei oota kiiret karjääriarengut. Lisaks on need töötajad ettevõttele lojaalsed ja hindavad Amello organisatsioonikultuuri. Vastutasuks pakub Amello neile paindlikku tööaega, töö tulemuste põhjal preemiat ja koolitusvõimalusi.

Koolitusvõimaluste pakkumisel arvestab Amello töötajate soovidega. Töötajad saavad ise valida koolitusi, kus nad sooviksid osaleda. Peale soovi avaldamist vaatab juhtkond üle,

kas see koolitus on ettevõtte seisukohast vajalik ja kasulik. Amello juhtkond hoiab ennast ka ise kursis pakutavate koolitustega ning vajadusest lähtuvalt saadab sinna töötajaid. Enamasti käivad Amello töötajad ühe kaupa koolitustel ja jagavad materjale ja informatsiooni teiste kaastöötajatega. Suuremad koolitused, mis on olulised kõikide töötajate seisukohast, korraldab ettevõtte ise oma kontoris. (*Ibid.*)

Kokkuvõtteks võib märkida, et Amello töökeskkond vastab kaasaegsetele nõuetele ja on töötajate jaoks arenemist soodustav.

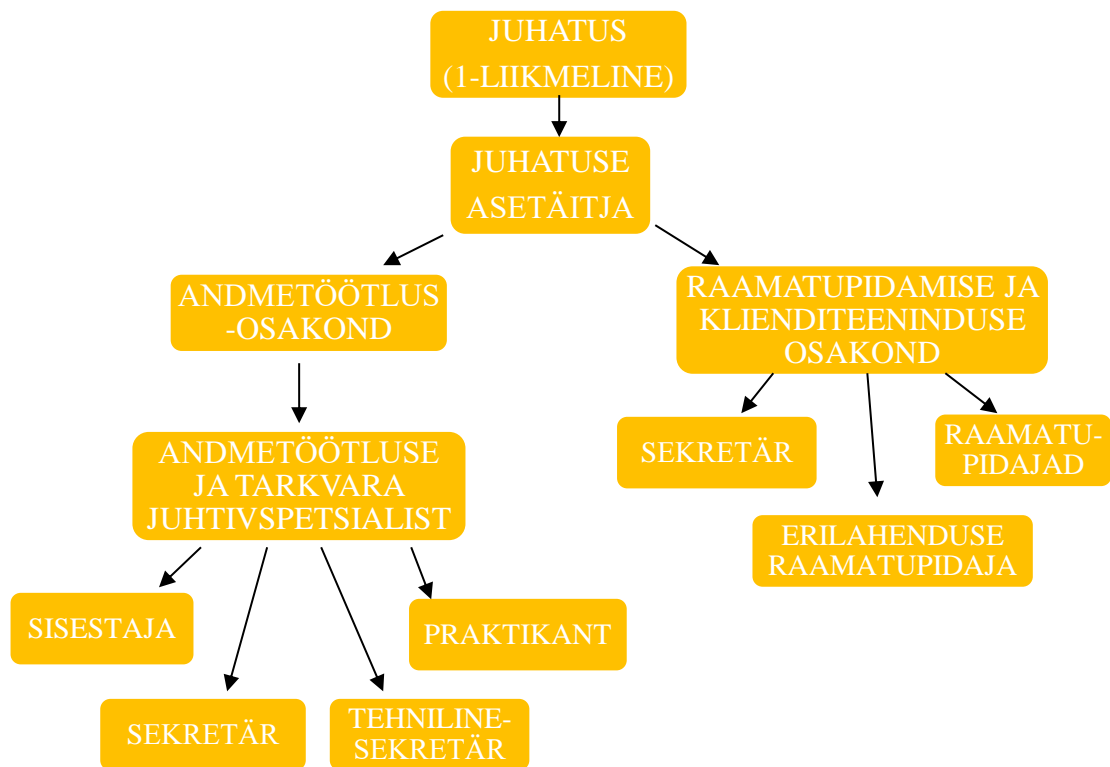
2.3. Amello Raamatupidamisteenused OÜ personal ja nende tööülesanded

Amellos töötab 14 inimest, mis on töötajate hõivatuse poolest TOP 25 ettevõtete seas keskmine näitaja (Lisa 3). Haridusliku taseme poolest on enamus töötajaid rakenduskõrghariduse diplomi või bakalaureusekraadiga, üks töötaja on keskharidusega ja kaks töötajat magistrikraadiga. Amello tõi välja, et nende ettevõtte seisukohast ei ole oluline, et kõigil töötajatel oleks magistrikraad. Pigem on töötaja juures olulisem tema soov juurde õppida, sest on olemas palju täiendkoolitusi ja võimalus õppimiseks ettevõttes kohapeal. Veel hinnatakse oma töötajates järgnevat omadusi: hea stressitaluvusega kiiretel tööperioodidel, kiire õppija, uuendusmeelne, hea suhtleja, rõõmsameelne ja meeskonna töötaja. (Lisa 7)

Ettevõtte on oma juhtimisstruktuurilt sarnane teiste raamatupidamisteenuste ettevõttega, mida kinnitab ka Joonis 9.

Jooniselt 9 on näha, et ettevõtet juhivad juhatus asetäitja, kes allub otse üheliikmelisele juhatusle. Töö jaotuse lihtsustamiseks on ettevõttes andmetöötlusosakond ja raamatupidamise ja klienditeeninduse osakond. Raamatupidamisteenuse ja klienditeeninduse osakond allub otse juhatus asetäitjale, kelle tööülesanneteks on jälgida teisi struktuuriüksusi. Samuti vastutab tema ka Amello raamatupidamise eest, aitab töökorda seada uute klientide raamatupidamist ning tegeleb uute töötajate värbamisega ja hinnapakkumiste tegemisega (Amello Raamatupidamisteenused OÜ 2015).

Selles osakonnas töötab veel sekretär, kelle põhiülesanneteks on kontoritöö efektiivne korraldamine, telefonikõnedele vastamine ja/või kõnede suunamine, kliendipäringute käsitlemine ning raamatupidamisalased ülesanded.

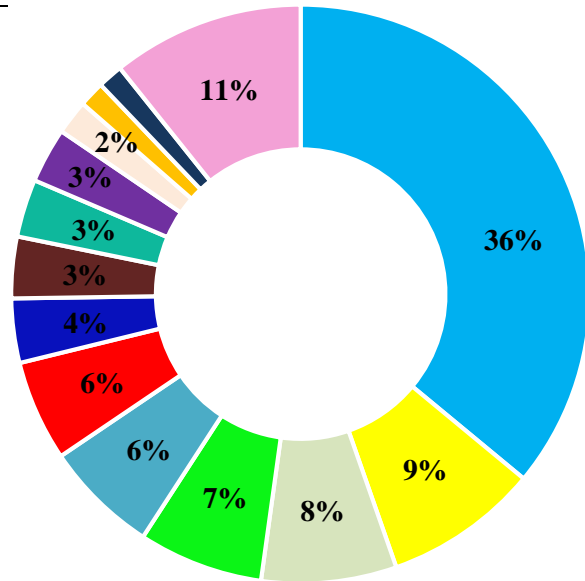
Joonis 9: Ettevõtte juhtimisstruktuur

Allikas: Amello Raamatupidamisteenused OÜ (2015)

Ettevõttes on raamatupidaja ülesanneteks klientidega suhtlemine, nende igapäevase raamatupidamistööde korraldamine ja deklaratsioonide ning aruannete koostamine. Jooniselt 10 kajastub, et suure osa raamatupidaja tööülesannetest moodustab käibemaksu aruannete koostamine, mis ajaliselt oli järgnevast tegevusest neli korda mahukam. Ühes kuus kulutavad raamatupidajad keskmiselt 172 tundi käibemaksu deklaratsioonide koostamisele. Tõenäoliselt jääb see ajakulu ka järgnevatel aastatel samaks, sest erinevate riigi arengukavades ei olnud plaanis KMD aruannete koostamise lihtsustamist.

Tegevuse liigid

KMD	1883h 49min
Email	452h 06min
Aastaaruanne	395h 16min
Muu	364h 54min
Palk	333h 41min
Maksekad	294h 35min
Sisestamine digi	187h 48min
Aruanded	179h 47min
Pank	169h 10min
Varia	161h 08min
Post	100h 18min
Prioriteetne	75h 09min
Telefon	73h 13 min
Muud tegevused (Lisa 8)	561h 51min

Joonis 10: Raamatupidaja tööülesanded ja ajakulu perioodil 01.01–31.12.2017

Allikas: Väljavõte Amello Scorost

Tuludeklaratsioonide koostamisel kulus raamatupidajatel aega ainult 24 tundi (Lisa 8), sest seda koostavad peamiselt sisestajad.

Kategoorias kliendisuhetus ja nõustamine oli aeganõudvaim tegevus e-mailide lugemine ja nendele vastamine, milleks kulus aega 452 tundi. Veel saab nõuandvate tegevuste juurde lisada muu, varia, telefon, kohtumine ja konsultatsioonid. Tegevused muu alla aitab raamatupidaja kliendile koostada mõnda aruannet või tutvustada kliendile vajalikku seadust. Märksõna varia all lahendatakse probleem, mis on enamasti seotud tarkvaraliste küsimuste ja lahendustega. Ajaliselt kokku moodustab nende tegevuste hulk 21% kogu raamatupidaja kasutatavast ajast.

Ajalise mahu poolest kolmandal kohal oli majandusaasta aruannete koostamine 395 töötunniga, mis võttis raamatupidajatel kaks korda rohkem aega kui igakuiste aruannete koostamine kokku. See on põhjendatav sellega, et majandusaasta aruannete koostamisel ei saa paljusid protsesse veel automatiseerida ja töötajad peavad nõutavaid lisasid koostama käsitsi, erinevalt igakuistest aruannetest. Lisaks aastaaruande koostamisele tuleb ka kogu aasta tegevus üle kontrollida, mis võtab rohkem või vähem aega vastavalt

kliendi ettevõtte suurusel. Aruannete koostamise juures on oluliseks osaks klientide töötajate palgaarvestus, mis moodustas 6,4% raamatupidaja tööülesannetest.

Neljas suurem tegevus on raamatupidajatel sisestamisega seotud toimingud, mis on eraldi klassifitseeritud olulisuse ja kliendi spetsiifika järgi. Nendeks on Joonisel 10 ja Lisas 8 olevad kirjed dokvas, prioriteet, prioriteet eri, pank, pank eri, sisestamine paber ja sisestamine digi. Enamasti sisestavad raamatupidajad klientide maksekorraldusi ja vahel tuleb ette, et sisestajad ei ole sisestamisega järgi jõudnud, siis raamatupidajad sisestavad ka ise dokumente (Moisto 2018).

Lisaks tavalisele tööle on raamatupidajatel kohustus hoida ennast toimuvate muudatustega kursis, milleks loetakse erialaseid ajakirju, artikleid ja veebilehti, näiteks rup.ee, rmp.ee, äripäeva spetsiaalne foorum, maksumaksja ajakiri. Suuremate muudatuste korral käivad raamatupidajad koolitustel ja maksualaste küsimuste puhul konsulteeritakse tavaliselt MTA-ga ja maksumaksjate liiduga. (Lisa 7)

Viimastel aastatel pole raamatupidaja tööülesanded ettevõttes väga muutunud, programmi vahetus on teinud informatsiooni haldamise, parandamise ja muutmise kergemaks ja kiiremaks. Samas sisestajate peamised muudatused tulenevad paberivaba lahenduse kasutuselevõtust tingituna. Eelnevalt võttis palju aega dokumentidest koopiategemine ja sorteerimine. Nüüd saabuvad enamik dokumentidest digitaalsel kujul, mida on võimalik kohe töödelda ehk jäävad ära lisatoimingud. Uute lahenduste olemasolul ei pea ka sisestajad enam tegelema dokumentide välja printimise ja arhiveerimisega, vaid dokumente hoiustatakse serveris. (*Ibid.*) Kui 2018. aasta märtsis oli selliste toimingute ajakulu seitse tundi (Joonis 11), siis varasemalt kulus sisestajatel nendeks toiminguteks 20–30 tundi kuus (Moisto 2018).

Sisestaja tegeleb klientide raamatupidamisdokumentide koostamise, sorteerimisega, sisestamisega ja arhiveerimisega (Amello Raamatupidamisteenused OÜ 2015). Sisestajate märtsikuu töödest annab ülevaate Joonis 11. Peamine ajakulu artikkel on dokvas. See tähendab, et klient toob korraga ühe kuu dokumendid (Moisto 2018). Lisaks ostu- ja müügiarvetele on dokumentide hulgas ka lähetusi ja tšekke, mille sisestamine on tavapärasest ajamahukam. Sisestamise digi- ja prioriteetsed read hõlmavad igapäevaselt laekuvate dokumentide sisestamist. Nende kahe rea vahe on see, et prioriteetse puhul ootavad kliendid, et teatud dokument sisestatakse koheselt, et saada ülevaade oma ettevõtte hetkeseisust (*Ibid.*). Veel sisestavad sisestajad pangaväljavõtteid, mis koos pank

eriga moodustab kokku 42 tundi nende töötegevusest. Sisestamise kõrval on suurimaks aeganõudvaks tööülesandeks TSD koostamine, mis ajaliselt moodustab 40 tundi nende tegevusest. MTA 2017–2020 aasta arengukava alusel on oodata TSD aruannete koostamisele kuluva aja vähenemist. Tulevikus jääb ettevõtetele ainult aruande kontrollimine.

Tabel 5 sisestaja tööülesanded ajaliselt märtsis 2018. aastal

Tegevuse liik	Kogus	Kestus
Dokvas	125	78h 07min
TSD	118	39h 56min
Sisestamine digi	201	39h 47min
Prioriteetne	622	39h 06min
Prioriteetne eri	48	26h 22min
Pank	90	21h 33min
Pank eri	75	20h 28min
Varia	22	14h 53min
Skänneerimine	20	5h 56min
Printimine/PDF	9	4h 19min
Envoice	33	3h 25min
Maksekad	7	3h 23min
Koosolek	2	2h 00min
Müügireskontro	7	1h 55min
Vaja teha	1	1h 11min
Tegemata (dokvas kontroll)	160	1h 02min
Pangaväljavõtete küsimine	3	0h 34min
Arvete koostamine	1	0h 26min
Statistika	1	0h 21min
Pankvas	10	0h 12min

Allikas: Väljavõte Amello Scorost

Kokkuvõtteks kulutavad sisestajad aega 222 tundi kuus. Järgnevatel aastatel on oodata ettevõttes sisestamist vajavate dokumentide mahu vähenemist, sest riik soovib, et ettevõtted saadaksid riigile e-arveid. Tõenäoliselt hakkavad ka ettevõtted omavahel saatma e-arveid, sest neid ei pea täiendavalt sisestama. Kuid kui palju ja millisel määral, on veel raske prognoosida.

2017. aastal koostasid raamatupidajad ja sisestajad 43 tunni ulatuses statistikaaruandeid (Lisa 9), mis võrreldes muude toimingutega on ettevõtet ajaliselt vähe koormav. Kõige rohkem statistikaaruandeid pidi ettevõtte koostama 2017. aasta juulis. Neid aruandeid oli kokku 24 ja aega kulus nende koostamiseks 12 tundi, mis oli üks neljandik 2017. aasta

ajalisest mahust (*Ibid.*). Seega Statistikaameti jaoks koostatavate aruannete hulk võib olla eri kuude lõikes ebaproportsionaalne ja raskendab raamatupidamisbüroos tööülesannete planeerimist.

Sisestajad kuuluvad andmetöötlusosakonda, mis on juhatuse asetäitja hallata. Andmetöötluse osakonda juhib andmetöötluse ja tarkvara juhtivspetsialist, kelle tööülesanneteks on uutele klientidele hinnapakumiste koostamine, kohtumine klientidega, uute klientide sisseseadmine ja koolitamine, tarkvarade haldamine ja juurutamine, sisestajate juhtimine ja igapäevase töö organiseerimine, uute töötajate värbamine ja koolitamine (Amello Raamatupidamisteenused OÜ 2015).

2.4. Saadud tulemuste kokkuvõte ja soovitude pakkumine Amello Raamatupidamisteenused OÜ-le

Tänaseks on Amello Raamatupidamisteenused OÜ tegutsenud raamatupidamisteenuste valdkonnas 12 aastat, nii nagu enamuse TOP 25 ettevõtetest (Lisa 3). Nende aastate jooksul on Amello leidnud turul oma kindla suuna, keskendudes peamiselt paberivabale raamatupidamisele ja tehnoloogiliste erilahenduste välja töötamisele. Pakutavate teenuste valiku puhul ei erinenud Amello oluliselt teistest ettevõtetest. Ettevõtte teenuste valikus on olemas raamatupidamise põhiteenused ja teenused, mida teistel ettevõtetel ei olnud, näiteks koolitusteenused, sobiva raamatupidaja otsimine ettevõttesse, inventuuridel osalemine. Teenused, mille puhul ettevõttel endal kompetentsus puudus, aga mis olid klientide jaoks vajalikud, kasutab ettevõtte koostööpartnereid. Rahvusvahelise raamatupidamisteenuse puhul on Amello otsustanud, et nad aitavad ettevõtteid Eestipoolse osa raamatupidamisega, aga kõik, mis jääb väljapoole Eestit peavad ettevõtted endale teise koostööpartneri leidma. See on ka mõistlik, sest välisriikide raamatupidamisseadustega kursis olemine on ettevõtte jaoks ressursimahukas. Teiseks TOP 25 ettevõtete seas on piisavalt ettevõtteid, kes osutavad neid teenuseid ja on ka ise mõne rahvusvahelise kontserni osaks, mis aitab lihtsustada teenuse pakkumist.

Ühe võimaliku lisateenusena võiks ettevõtte pakkuda konsultandi teenust digitaliseerimises. Ettevõttel on olemas vastavad kogemused ja lahendused, mida saab kasutada ka nendes ettevõtetes, kus on raamatupidaja olemas, aga tööprotsessid on vanamoodsad. Varasemalt on Amello seda teenust ühe ettevõtte tungival nõudmisel osutanud, kuid konsultandi teenust ei reklaamita pakutavate teenuste hulgas. Vastavalt

SA Kutsekoja uuringule arvestusala kohta on toimingute automatiseerimine üks osa raamatupidamise tulevikust. Seega digitaliseerimise järel on nõudlus olemas ja Eestis on ainult mõned ettevõtted, kellel on vastavad kogemused ja oskused olemas teenuse osutamiseks. Strateegilises plaanis on Amellol vaja läbi mõelda, mis on vastava teenuse osutamise poolt- ja vastuargumendid.

Amello finantsseisundiaruande struktuur on sarnane teiste TOP 25 ettevõtetega. Kohustisi on vähe, raha on rohkem kui nõudeid, põhivara hulgas on enamasti kontoritehnika ja enamuse ettevõtte kuludest on seotud personaliga. Ainukeseks märgatavaks erinevuseks oli Amellol finantsinvesteering, mida oli veel neljal ettevõttel. Majandustulemuste poolest olid Amello näitajad keskmised. Ettevõtte kasumi suurus oli 2016. aastal 4 022 eurot, mida peamiselt mõjutasid ettevõtte suured tegevuskulud, mis olid seotud Amello arendustegevusega.

Amello on kliendi valikul orienteeritud kasumit taotlevale vormile. Teenust ei pakuta KÜ, FIE, UU, MTÜ-dele. Klientide juures uuritakse alati ettevõtte ja juhatuse liikme tausta ja keskendumist põhitegevusele. Veel on oluline omavaheline tihe koostöö, sõbralikkus ja kliendi oskus hinnata individuaalset panust nende ettevõttesse. Seega Amello teab, kes on tema klient ja mida klient ootab Amellost. Klientide osas on Amello üheks eesmärgiks suurendada suurklientide arvu kliendibaasis. Kliendibaasi suurendamise juures pole Amello veel mõelnud, mis on nende kasvupiir. Iga täiendav klient suurendab ettevõttes töökoormust, eriti veel suurkliendid. Seega iga lisanduva kliendi puhul peab ettevõtte mõtlema järgnevate küsimuste peale:

1. milline on ettevõtte töötajate hetkeline töökoormus;
2. kas, kui palju ja millise ajaperioodi jooksul tekitab uue kliendi lisandumine ettevõtte töötajatele ülekoormuse;
3. kas töötajad suudavad toime tulla tekkiva ülekoormusega;
4. kas uue kliendi lisandumine nõuab täiendavat lühi- või pikajalist personali täiendamist;
5. kui palju muutuvad tööülesanded ettevõtte sees, mõni töötaja saab ametikõrgendust, raamatupidajatel jaotatakse kliendibaas ümber;
6. kuidas töötajad aktsepteerivad muutusi ja tulevad toime pingetega;
7. kuidas muudab iga lisanduv töötaja ettevõtte töökeskkonda, kuidas säilitada olemas olevat õhkkonda;

8. mis on praeguse kontoriruumi võimekus, millal tekib vajadus uue kontori järele;
9. kas ettevõtte suudab korraga tegeleda mitme uue kliendi lisamisega kliendibaasi;
10. mis on iga täiendava kliendi väärtus Amello jaoks (mainekas klient, uued kogemused, väljakutsed), kas see tasub seda vaeva.

Seega on olemas oht, et uute klientide lisandumisel võib muutuda Amello töökeskkond. Praegune töökeskkond Amellos vastab paljuski SA Kutsekoja ja ACCA uuringutes esile tulnud valdkonna arengutele ja noorte ootustele. Amellos töötavate töötajate vanuseline vahe ei ole võrreldes teineteisega nii suur, et tegu oleks eri generatsioonidega, kuid siiski on oluline töötajate omavaheline koostöövõime. Amellos on suudetud luua töökeskkond, kus töötajad julgevad üksteise käest küsida nõu ja oskavad mitmesuguste projektide raames teha koostööd ettevõtte väliste inimestega. Seda kinnitab ka asjaolu, et pikaajalisemad töötajad on valmis abistama uusi kolleege ja ettevõttes kuulatakse ära nende ideed. Koostöö kõrval teine oluline punkt töökeskkonna juures on töötajatele kaugtöö võimaldamine. Amellos nimetatakse seda kodukontoriks, mille jaoks 2016. aastal investeeris ettevõtte kaasaskantavatesse sülearvutitesse. Kodukontorit saavad kasutada kõik ettevõtte töötajad. Töökeskkonna parendamiseks on Amello investeerinud veel randmetoega hiiremattidesse ja töötajate kontoritoolidesse ning loonud kontorisse eraldi puhkenurga.

ACCA uuringu „*Professional accountants – the future: Generation next*“ ootasid noored peamiselt tööandjalt kiiret karjäärivõimalust ja arenemist soodustavat töökeskkonda. Amellos on olemas oma karjäärisüsteem, mille atraktiivsus sõltub noorte ootusest tööle. Tavaline karjäärimudel on Amellos järgnev: sisestaja – sekretär – raamatupidaja. Karjääri tegemise kiirus sõltub Amellos mitmest tegurist, näiteks töötaja enda ambitsioonid ja pädevus ning ettevõtte vajadusest kõrgema kvalifikatsiooniga töötajate järele. Tavaliselt on Amellos sisestaja ametikohal suurem tööjõuvoolavus, sest noored ei soovi karjäärivõimaluse puudumisel jätkata vastaval ametikohal ning vahetavad ettevõtet. Arenemist soodustavast keskkonnast kasuks saab välja tuua ettevõtte poolt pakutavad koolitusvõimalused ja olemasolev kliendibaas. Kliendibaas on seepärast oluline, et Amello läheneb igale kliendile personaalselt ja koostab vastavalt vajadusele lahendused. Seega on Amellol palju eriilmelisi projekte, kus on töötajatel ennast võimalus proovile panna ja juurde õppida uusi oskusi.

Raamatupidaja elukutse muutuse üheks osaks on andmeanalüüsi kasv oma töös. Andmeanalüüsi pakkusid teenusena vähesed ettevõtted. Amello ei pakkunud üldse analüüsiteenuseid, sest leidis, et nende raamatupidajad ei ole analüütikud. Auditeeritavate ja suuremate ettevõtete puhul siiski tehakse mitmesuguseid analüüsi toiminguid, et anda kliendile nõu edaspidistes tegevustes. Ettevõtte ise analüüsib oma andmeid tööhaldustarkvara Scoros. Scoro ja Toggli abil on Amello kujundanud ettevõttes ümber mitmesuguseid tööprotsesse, koostanud sisestajatele motivatsioonisüsteemi ja tööhaldustarkvara abil saab kliendile efektiivsemalt seletada neile koostatava arve sisu. Tööhaldustarkvara kasutamine ettevõttes on andnud Amellole kogemuse, mida on võimalik müüa. Enamus Amello klientidest on teenust osutavad ettevõtted. Teenuse osutamise puhul on oluline teada, millistest protsessidest koosneb teenus, kui kaua võtab protsesside teostamine keskmiselt aega ja kui palju erineb teenuse osutamine klientide lõikes. Neid andmeid võimaldavad koguda tööhaldustarkvarad Scoro ja Toggle. Ühe võimaliku teenusena saavad Amello raamatupidajad soovitada kasutada kliendil tööhaldustarkvara, mida aitaks välja valida ja kohandada ettevõtte tegevuste jaoks sobivaks andmetöötluse ja tarkvara juhtivspetsialist. Programmist saadavaid andmeid analüüsiks raamatupidaja juhiste järgi sisestajad ja raamatupidajad annaksid saadud tulemustele finantsilise väärtuse.

ACCA poolt läbiviidud uuringule „*Professional accountants – the future: Drivers of change and future skills*“ tõi välja seitse põhilist oskust, mida on vaja tuleviku raamatupidajal: tehnilised ja eetilised oskused, intelligents, loovus, digitaalsed teadmised, suhtlemisoskus, visioon ja kogemus. Kõiki neid oskuseid ei ole olemas ühelgi Amello raamatupidajal, aga see-eest on need oskused olemas kogu ettevõttel tervikuna. Täna on ettevõttel olemas kogemused mõistmaks kliendi vajadusi ja visiooni, kuidas saavutada seatud eesmärgid. Intelligentsus, et näha suurt pilti ja selle abil täiendada või luua uusi lahendusi. Uute lahenduste loomiseks on vaja suhtlemisoskust, mida kasutatakse nii meeskonnatöös kui ka kliendi ootuste vahendamisel tarkvara arendajatele. Teenuse arendamise käigus on töötajad omandanud mitmesuguseid digitaalseid teadmisi, mida osatakse kasutada ära oma töös. Viimaseks on tehnilised ja eetilised oskused, mis on alati olnud raamatupidaja töös olulisel kohal. Ajast aega on pidanud raamatupidajad oskama tõlgendada seadusi ettevõtte jaoks soodsalt ja sealjuures lähtuma kutsetegevuse eetikast.

Raamatupidaja tööülesanded ei ole Amellos viimaste aastate jooksul väga muutunud. Suure osa raamatupidaja tööajast moodustab KMD aruannete koostamine, teiseks on

nõuandvad tegevused ja kolmandaks aruannete koostamine ja palgaarvestus. Ka tulevikus jäävad Amellos raamatupidaja ülesanded samaks, sest tarkvara arendus ja Eesti riigiasutuste poolt tehtavad muudatused halduskoormuse vähendamiseks mõjutavad eelkõige sisestaja tööülesandeid. Kõige lihtsamini on mõõdetav MTA soov vabastada hiljemalt 2020. aastaks ettevõtte TSD koostamisest. Keskmiselt kulub sisestajal aega TSD koostamiseks 72 tundi kuus ehk tulevikus on sisestajatel umbes 70 tundi vähem tööd kuus. Hinnanguliselt 1–2 tundi kuus jääb ettevõttel olemasolevate andmete kontrollimiseks E-maksuametis olevates aruannetes. Teiseks plaanib Statistikaamet muudatusi halduskoormuse vähendamiseks, aga see ei mõjuta väga Amellot. Peamiselt on Amello kliendiks mikroettevõtted, kes satuvad harva Statistikaameti valimisse. 2017. aastal kulus ettevõttel aega statistikaaruannete koostamiseks 43 tundi, mis võrreldes teiste tööülesannetega on peaaegu olematu. Viimane suurem muudatus tuleneb „Eesti infoühiskonna arengukavast 2014–2020“, et aastaks 2020 avaliku ja erasektori vahelises arveldamises e-arvete kasutamise määraks on 100%. Sellest tulenevalt on ootused, et ettevõtte hakkavad omavahelises arveldamises kasutama üha rohkem e-arveid. Millisel määral ja kui palju, seda on veel praegu raske prognoosida, kuid e-arvete laialdasem kasutusele võtmine vähendab sisestajate tööd, sest e-arved on masintöödeldavad.

Kindlasti ei ole veel tehnika areng jõudnud sinna, et Amellol oleks vajadust lähitulevikus oma töötajate koondamiseks. Pigem on andmete sisestamise koormuse vähenemisel muutumas sisestaja tööülesanded. Tulevikus hakkavad sisestajad tegelema andmete analüüsimisega ja täidavad mitmesugustes projektides lihtsamaid ja rutiinseid tööülesandeid, millega keegi teine ei taha tegelda.

KOKKUVÕTE

Amello Raamatupidamisteenused OÜ on osutanud 12 aastat raamatupidamisteenuseid Eestis. Selleks, et edukalt jätkata teenuse osutamist, seati magistritöö eesmärgiks välja selgitada Amello raamatupidamisteenuseid mõjutavaid tegureid ja anda ettevõttele soovitusi tulevikuks.

Töö esimese uurimisküsimuse eesmärgiks oli teada saada Amello raamatupidamisteenuste erinevus võrreldes teiste raamatupidamisteenustega. Amello peamiseks erinevuseks oli keskendumine paberivabale raamatupidamisele ja tehnoloogiliste erilahenduste väljatöötamisele teenuse osutamiseks. Pakutavate teenuste valiku puhul ei erinenud Amello oluliselt teistest ettevõttest. Ettevõtte teenuste valikus on olemas raamatupidamise põhiteenused ja teenuseid, mida teistel ettevõtetel ei olnud, näiteks koolitusteenused, sobiva raamatupidaja otsimine ettevõttesse, inventuuridel osalemine. Finantsandmete osas on aruannete struktuur sarnane teiste TOP 25 ettevõtetega. Kohustisi on vähe, raha on rohkem kui nõudeid, põhivara hulgas on enamasti kontoritehnika ja enamuse ettevõtte kuludest on seotud personaliga. Ainukeseks märgatavaks erinevuseks oli Amellol finantsinvesteering, mida oli veel neljal ettevõttel. Nii nagu teistel ettevõtetel oli ka Amellol kliente paljudest tegevusvaldkondadest. Peamiselt tasub esile tuua Amello oskust defineerida oma klienti. Kliendi valikul on Amello orienteeritud kasumit taotlevale vormile. Teenust ei pakuta KÜ, FIE, UU, MTÜ-dele. Klientide juures uuritakse alati ettevõtte ja juhatuse liikme tausta ja keskendumist põhitegevusele. Veel on oluline omavaheline tihe koostöö, sõbralikkus ja kliendi oskus hinnata individuaalset panust nende ettevõttesse.

Teiseks uuriti, kuidas mõjutavad raamatupidaja elukutset muutvad tegurid Amello raamatupidamisteenuseid. Amello seisukohast nendele teguritele mõju puudub, sest juhuslikult oli ettevõtte nendega juba arvestanud. Uuringute tulemusena ootab uus generatsioon finantsteenuseid pakkuvatelt ettevõtetelt töökeskkonda, mis võimaldab teha karjääri, pakub arenemisvõimalusi ja paindlikku tööaega. Tavaline karjäärimudel on

Amellos järgnev: sisestaja – sekretär – raamatupidaja. Karjääri tegemise kiirus sõltub Amellos paljudest teguritest, näiteks töötaja enda ambitsioonid ja pädevus ning ettevõtte vajadusest kõrgema kvalifikatsiooniga töötajate järele. Arenemist soodustava keskkonna kasuks saab välja tuua ettevõtte poolt pakutavad koolitusvõimalused ja olemasolev kliendibaas. Paindliku töötaja kontseptsioon toetab kõikide töötajate võimalust kasutada kodukontorit ja tööülesannete lõppemisel lõpetada tööpäev varem.

Teiseks toodi uuringutes esile, et raamatupidajatele peab olema valmidus töötada mitmesugustes gruppides nii ettevõtte sees kui ka väljas ja tööandja oskust panna omavahel koos töötama erinevate ootustega generatsioonid. Kuivõrd viimastel aastatel on Amello projektid läinud keeruliseks, siis eeldab see koostööd nii ettevõttesiseselt kui - väliselt teiste koostööpartneritega. Amellos ei ole töötajate omavaheline vanusevahe nii suur, et neid nimetada eri generatsioonideks, aga siiski julgustatakse noori töötajaid küsima nõu kogenumate kolleegide käest ja välja pakkuma oma ideid.

Kolmandaks toodi uuringutes esile seitse põhilist oskust, mida raamatupidaja vajab tulevikus. Nendeks oskusteks on tehnilised ja eetilised oskused, intelligentsus, loovus, digitaalsed teadmised, suhtlemisoskus, visioon ja kogemus. Kõiki neid oskuseid ei ole olemas ühelgi Amello raamatupidajal, aga see-eest on need oskused olemas kogu ettevõttel tervikuna.

Viimase uurimusküsimusena uuriti, kuidas mõjutavad paberivabad lahendused ja riigiasutuste tehtavad muudatused halduskoormuse vähendamiseks personali vajadust Amello raamatupidamisteenustes. Tehtavad muudatused halduskoormuse vähendamiseks mõjutavad ettevõttes enim sisestaja tööülesandeid. MTA soovi vabastada ettevõtte aastaks 2020 TSD esitamisest vähendab sisestajate tööd kokku 70 tundi kuus. Statistikaameti tehtavate muudatuste mõju on ettevõttele väike, sest tulenevalt kliendibaasist on Statistikaametile koostatavate aruannete ajaline kulu märkamatu teiste tööülesannete kõrval. Kolmas suurem muudatus tuleneb „Eesti infoühiskonna arengukavast 2014–2020“, et aastaks 2020 avaliku ja erasektori vahelises arveldamises e-arvete kasutamise määraks on 100%. Sellest tulenevalt on ootused, et ettevõtte hakkavad omavahelises arveldamises kasutama üha rohkem e-arveid. Millisel määral ja kui palju, seda on veel praegu raske prognoosida, kuid e-arvete laialdasem kasutuselevõtmine vähendab sisestajate tööd. Lõpptulemusena leiti, et tehnika areng ei ole veel jõudnud sinna maale, mille tõttu oleks lähitulevikus vajadus personali koondamiseks.

Pigem on andmete sisestamise koormuse vähenemisel muutumas sisestaja tööülesanded. Tulevikus hakkavad sisestajad tegelema andmete analüüsimisega ja täidavad mitmesugustes projektides lihtsamaid ja rutiinseid tööülesandeid, millega keegi teine ei taha tegeleda.

Uurimisküsimuste tulemusena annab autor Amello Raamatupidamisteenustele kolm soovitus, millest kaks on uute võimalike teenuste osas ja üks on tähelepanek, millele ettevõtte pole mõelnud:

- kuivõrd Amellol on olemas kogemused, teadmised ja oskused ettevõtete digitaliseerimise vallas, siis ühe võimaliku teenusena võiks Amello müüa oma töötajaid nõustajateks sarnaste protsesside läbi viimiseks mitte klientidest ettevõtte juures;
- teiseks võimalikuks teenuseks on klientidele soovitada Scoro sarnase tööhaldustarkvara kasutama hakkamist, kus Amello saab oma kogemustega aidata tarkvara kasutusele võtmist ettevõttes, teostada saadud andmete analüüsi ja anda tulemustele väljundid kliendi võimaliku arengu seisukohast;
- kolmandaks soovitatakse Amellol mõelda, mis on nende ettevõtte kasvupiir, kui palju kliente suudetakse praeguse personaliga ära teenindada, kui palju võimaldab kontor.

Üldiselt saab märkida, et Amello on teinud õigeid asju õigel ajal ning nad teavad selgelt, kuhu poole nad soovivad liikuda oma teenuste arendamisel.

Ühe teema võimaliku edasiarendusena pakutakse välja uurida e-arvetega seonduvat, sest lahendused on tänaseks päevaks olemas, oluline on mõista, miks ja mille tõttu ettevõtted neid veel ei kasuta.

SUMMARY

THE ANALYSIS OF AN ACCOUNTING OFFICE AND ELABORATION IF POSSIBLE RECOMMENDATIONS (ON THE EXAMPLE OF AMELLO RAAMATUPIDAMISTEENUSED OÜ)

Keit Reinsalu

Humankind nowadays depends a lot on technology. The time expenditure of processes is minimised and the process comfortability is maximised with the help of technology. This also holds true in accountancy, where it takes over routine actions. As a result we can use the notion of paper free accountancy that mainly consists of sending digital invoices. Digitalising helps to save time on archiving documents that used to include scanning, copying, and filing the documents.

Decrease of time expenditure on needed actions can in turn decrease the number of personnel needed in accounting offices. What happens to the accountants the companies have no need for? It is an important question because the reckless decisions of a company and short-termed perspective in deciding process can harm the company. In addition accounting offices must take into account the increase of demand in new skills dependant on technology development and the expectations of the new generation on the working environment. Therefore, one must consider many points before restructuring of a company. Insofar as the structures, cultural background and clients of accounting offices are different, it is very difficult to offer uniform solutions to all the offices for applying. Consequently, this Master's thesis concentrated on Amello Raamatupidamisteenused OÜ.

The aim of this research work was to analyse the factors affecting Amello Raamatupidamisteenused OÜ and give them some recommendations for the future.

To better phrase the recommendations this Master's thesis concentrated on following research questions:

- what are the differences of Amello Raamatupidamisteenused OÜ services compared to the other accounting offices' services;
- how do the factors that change the accountant's profession affect Amello Raamatupidamisteenused OÜ;
- how do paper free solutions and changes made by state institutions for decreasing administrative burden affect personnel needs in Amello Raamatupidamisteenused OÜ.

In this Master's thesis qualitative research methods – interview, document analysis and data collection with the help of the Internet – were used. Used data originates from research works, companies' web pages and fiscal year reports.

Amello's main difference considering the first research question was concentration on paper free accountancy and development of technological special solutions for service provision. In view of services offered Amello did not differ remarkably from other companies. Services of the company included the main services of accountancy, but also services that the other companies did not offer, like training services, finding a suitable accountant for a company, taking part in stocktaking. The structure of fiscal data reports is similar to other TOP 25 companies. There are few liabilities, more cash than trade receivables, fixed assets mostly include office equipment, and most of the companies' expenditures are connected with personnel. Like the other offices, Amello had clients from many fields of activities.

From the perspective of the second research questions considering Amello the factors of influence were missing, because the company had already considered them. As research results show the new generation expects from companies offering financial services a working environment that gives a career opportunity, offers possibilities for self-development, and flexible working time. Amello's usual career model is the following: inserter – secretary – accountant. In favour of development encouraging environment there can be mentioned training possibilities offered by the company and an existing client base. The concept of flexible working time supports all workers' possibilities for using home offices and finishing earlier when work tasks have been completed.

Research also presented the accountants' readiness for working in various groups both inside and outside the company and the employer's skills for making generations with different expectations work together. As Amello's projects in the last few years have been difficult it assumes cooperation both in the company itself and outside it with different cooperation partners.

The third point revealed in the research was seven main skills the accountants need in the future. The skills include technical skills and ethics, intelligence, creativity, digital knowledge, emotional intelligence, vision, and experience. None of Amello's accountants possesses all the skills, but they are existent in the company as a whole.

The last research question was how do paper free solutions and changes made by state institutions for decreasing administrative burden affect personnel needs in Amello Raamatupidamisteenused OÜ. The changes for decreasing administrative burden influence most the working tasks of the inserter. Tax and Customs Board's wish to liberate companies from submission of TSD (tax declarations) by year 2020 decreases the work of inserters altogether 70 hours a month. The influence of changes made by Statistics Estonia is small, because the time consumption of compiling reports for them aside the other working tasks is unnoticeable thanks to the company's client base. The third bigger change derives from the „Estonian Information Society Development Plan 2014–2020“ stating that billing between public and private sectors consists of 100% of e-invoices by year 2020. Deriving from that are the expectations that companies between themselves begin to use more and more e-invoices. To what extent – it is too early to prognose today, but the wider deployment of e-invoices will decrease the work of inserters. As the final result it was found that the development of technology has not yet reached the point needed for redundancy of personnel. The decrease of working load in data inserting rather changes the tasks of inserters. In the future inserters will be dealing with data analysis and performing easier and routine work tasks in various projects no one else wants to deal with.

As the results of the research work the author gives three recommendations to Amello Raamatupidamisteenused OÜ, two of which considering new service possibilities and one is an observation the company has not thought of:

- as Amello has the needed experience, knowledge, and skills in the field of digitalising companies it could sell its workers as consultants as one of the possible service for carrying out similar processes in non-client companies;
- the second possible service could be recommending using work administering software like Scoro, where Amello can be of assistance in introduction of the software, carrying out an analysis of data, and giving outputs to outcomes from the perspective of the possible development of the client with its know-how;
- the third would be a recommendation to Amello to think through, what is the growth limit of the company, how many clients can they service with the existing personnel and how big is the office's limit.

In conclusion, one can mention that Amello has done the right things at the right time and they know exactly which way they want to move while developing their services.

KASUTATUD KIRJANDUS

ACCA. (2012) *Accountants and strategic leadership*. Kättesaadav:

<https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjvz7zyq5XaAhUJXSwKHdhABhMQFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.accaglobal.com%2Fcontent%2Fdam%2Facca%2Fglobal%2FPDF-technical%2Fother-PDFs%2FAccountants-Strategic-Leadership.pdf&usg=AOvVaw3GGiG4EXVzHYdSo9vVUZf>, 31. märts 2018.

ACCA. (2015) *The robots are coming? Implications for finance shared services*.

Kättesaadav:

https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj70OmkrJXaAhWFBSwKHbSSBzcQFggvMAE&url=https%3A%2F%2Fwww.accaglobal.com%2Fcontent%2Fdam%2FACCA_Global%2FTechnical%2Ffin%2Ffea-robots-finance-shared-services-0909.pdf&usg=AOvVaw2oe2lglxrHNQcbpnvNF8N6, 31. märts 2018.

ACCA. (2016a) *Professional accountants – the future: Drivers of change and future skills*. Kättesaadav:

https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiEiN-JrZXaAhUJBSwKHVysApEQFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.accaglobal.com%2Fcontent%2Fdam%2Fmembers-beta%2Fdocs%2Ffea-patf-drivers-of-change-and-future-skills.pdf&usg=AOvVaw28QtKFSUBRv_cq1tlt9W6E, 31. märts 2018.

ACCA. (2016b) *Professional accountants – the future: Generation next*. Kättesaadav:

https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjXhL61rZXaAhVBhqYKHQ3wDSQQFggmMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.accaglobal.com%2Fcontent%2Fdam%2FACCA_Global%2FTechnical%2FFuture%2Fgeneration-next-full-report.PDF&usg=AOvVaw0kvxsPrOXTdbLnn4RenM5Q, 31. märts 2018.

ACCA, IMA. (2013) *Big data: its power and perils*. Kättesaadav:

<https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjLtZbDrZXaAhWIBSwKHTUIB84QFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.accaglobal.com%2Fbigdata&usg=AOvVaw2Y7YWMBwYMCEv7W2Md836T>, 31. märts 2018.

ACCA, IMA. (2015) *The Data Revolution*. Kättesaadav:

<https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi1II3krZXaAhVGjiwKHf42BsYQFghIMAg&url=http%3A%2F%2Fwww.imanet.org%2F->

%2Fmedia%2F3cc5e7215529457a8dc3816c81452d95.ashx&usg=AOvVaw3CVlzLVpjQNQ08XjOX6q7F, 31. märts 2018.

Amello Raamatupidamisteenused OÜ. (2018a) *Muud teenused*. Kättesaadav: <https://www.amelloraama.ee/muud-teenused/>, 18. aprill 2018.

Amello Raamatupidamisteenused OÜ. (2018b) *Väärtused*. Kättesaadav: <https://www.amelloraama.ee>, 18. aprill 2018.

Amello Raamatupidamisteenused OÜ majandusaasta aruanne 2016.

Amello Raamatupidamisteenused OÜ töösisekorraeeskiri 2015.

Arbalans OÜ majandusaasta aruanne 2016.

BDO Eesti AS. (2012) *Arvestusala halduskoormuse uuring 2011*. Kättesaadav: https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiRjZSwq5XaAhUDkSwKHU7hCW8QFgg0MAM&url=https%3A%2F%2Fwww.rahandusministeerium.ee%2Fet%2Fsystem%2Ffiles_force%2Fdocument_files%2Farvestusala_halduskoormuse_uuring_2011_bdo_eesti_as.pdf%3Fdownload%3D1&usg=AOvVaw12Azc34Cnw11dpko7-yi-l, 31. märts 2018.

Bragg, S. (2014) *Paperless accounting concepts*. Kättesaadav: <https://www.accountingtools.com/articles/paperless-accounting-concepts.html>, 31. märts 2018.

Budiac, D. (2017) *Accounting Software*. Kättesaadav: <https://softwareconnect.com/accounting/>, 31. märts 2018.

Eesti Statistikaamet. (2016) *Aastaruanne 2016*. Kättesaadav: <https://www.stat.ee/dokumendid/538925>, 31. märts 2018.

Eesti Statistikaamet. (2016) Statistika andmebaas EM009: Ettevõtete vara, kohustused ja omakapital tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi. – [E-andmebaas] <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et> HYPERLINK "http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=EM009"& HYPERLINK "http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=EM009"DataSetCode=EM009 (31. märts 2018)

EY. (2015) *E-arvetele ülemineku mõju hindamine*. Kättesaadav: https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj9m8D1sJXaAhUDXCwKHbT5BBoQFggmMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.rahandusministeerium.ee%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fe-arvetele_c14lemineku_mcuju_hindamine_ey_aruanne_29_5_15.pdf&usg=AOvVaw0mnA3IRTVc4aX9v5JXDm52, 31. märts 2018.

Grow Finance OÜ. (2018) *Online raamatupidamine*. Kättesaadav: <http://grow.ee/online-raamatupidamine/>, 18. aprill 2018.

Joosep. (2018) *Ülesehitus*. Kättesaadav: <http://www.joosep.info/ulesehitus>, 18. aprill 2018.

Kataloog. (2018) Kättesaadav: Neti.ee: <https://www.neti.ee/cgi-bin/abi/kataloog.html>, 31. jaanuar 2018.

Kataloog raamatupidamine. (2018) Kättesaadav: <https://www.neti.ee/cgi-bin/teema/ARI/Raamatupidamine/#Raamatupidamisteenused>, 31. jaanuar 2018.

KMS RT I, 29.05.2014, 1, § 27

KPMG Raamatupidamisteenused OÜ majandusaasta aruanne 2016.

LeapIN Business Services OÜ majandusaasta aruanne 2016.

Moisto, P., Amello andmetöötluse ja tarkvara juhtivspetsialist. Autori telefoniintervjuu. Intervjueerija märkmed. 1. märts – 31. aprill 2018.

MTA. (2017) *Maksu- ja Tolliameti arengukava 2017-2020*. Kättesaadav: https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjZu53ispXaAhWGCiwKHRXGD-4QFggmMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.emta.ee%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fkontaktid-ja-ametist%2Fameti-struktuur-ulesanded-strateegia%2Fstrateegia%2F20170608_mta_strateegiadokument_2017-2020.pdf&usg=AOvVaw15vskF_z82_PEZRfTpYnEv, 31. märts 2018.

MTA. (2018) *MTA, Statistikaameti ja Eesti Panga ühisprojekt „Aruandlus 3.0“*. Kättesaadav: <https://www.emta.ee/et/ariklient/tulu-kulu-kaive-kasum/mta-statistikaameti-ja-estti-panga-uhisprojekt-aruanndlus-30>, 31. märts 2018.

Nagarajah, E. (2016) *What does automation mean for the accounting profession?* Kättesaadav: <https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwidtqbfs5XaAhXCiCwKHWjtAlYQFggmMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.pwc.com%2Fmy%2Fen%2Fassets%2Fpress%2F1608-accountants-today-automation-impact-on-accounting-profession.pdf&usg=AOvVaw068tcioGmaYWY04PSRxKdu>, 31. märts 2018.

O'Loughlin, E. (2015) *Consumer Confidence in Cloud-Based Accounting – 2015*. Kättesaadav: <https://www.softwareadvice.com/resources/cloud-based-accounting-confidence/>, 31. märts 2018.

Raamatupidamiskeskus. (2018) *Partnerid* Kättesaadav: <http://raamatupidamiskeskus.ee/partnerid/>, 18. aprill 2018.

Rahandusministeerium. (2018) *E-arved* Kättesaadav: <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigihaldus/e-arved>, 31. märts 2018.

RPS RT I 2005, 61, 478, § 4.

RPS RT I, 30.12.2015, 4, § 3.

- Orantes-Jimenez, S-D. Zavala-Galindo, A., Vazquez-alvarez, G. (2015) *Paperless Office: a new proposal for organizations*. Kättesaadav: <https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi6zaHeuJXaAhXLDiwKHTASA0oQFggmMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.iiisci.org%2Fjournal%2FCV%24%2Fsci%2Fpdfs%2FHA544MP15.pdf&usg=AOvVaw2aV6zeS5n7FS-Ny9hwBb44>, 31. märts 2018.
- Sömer, K., Rosenblad, Y. (2016). *Tulevikuvaade tööjõu-ja oskuste vajadusele: arvestusala*. Kättesaadav: <https://issuu.com/kutsekoda/docs/arvestusala-raport-sisukorraga>, 31. märts 2018.
- Tetsov, L. (2016). Raamatupidamisteenuste kasutamine Eesti ettevõtete seas. (Bakalareusetöö) TTÜ Majandusarvestuse instituut. Tallinn.
- Wizard Consult Raamatupidamisbüroo OÜ majandusaasta aruanne 2016.

LISAD

Lisa 1. Tegevusalade jaotis ettevõttes töötavate töötajate arvu järgi 2014–2016. aastal

Töötajate arv	Tegevusalad kokku						Raamatupidamis teenused					
	2014		2015		2016		2014		2015		2016	
250 ja enam töötajat	170	0,2%	177	0,2%	176	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
100-249	387	0,5%	390	0,5%	384	0,5%	2	0,1%	4	0,1%	3	0,1%
50-99	748	1,0%	768	1%	749	0,9%	7	0,2%	6	0,2%	7	0,2%
20-49	2 143	2,9%	2 231	2,8%	2306	2,8%	6	0,2%	9	0,3%	12	0,4%
10-19	3 452	4,7%	3 776	4,8%	3767	4,6%	22	0,7%	21	0,7%	20	0,6%
1-9	66 572	90,6%	71 282	90,7%	74489	91%	2 911	98,7%	3 056	98,7%	3 210	98,7%
Ettevõtete arv kokku	73 472	100%	78 624	100%	81871	100%	2 948	100%	3 096	100%	3 252	100%

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM009); autori koostatud

Lisa 2. Raamatupidamisteenuste turu ülevaateks kasutatavate ettevõtete nimekiri

Leinonen	Arvo-Tanja	K & V Raamatupidamise	Riseland Accounting Services	Advoco Konsultandid
IMG Numeri	Pure Profit	Active Assets	Jonson Finance	Kaks Korda Kuus
BDO Eesti	Laus-End	Acconto Baltics	Meela Raamatupidamisbüroo	Ideas & Solutions
Wisecounter	Simply Accounting	Jokerman	Raamatupidamisbüroo Impera	Reivik
Tuokko	Lucro	RP Service Group	Sisu Advisory	LL Accounting
IOffice Eesti	Aktiver	Rahavood	Zirant	Raneron
AR Tähelend	KS Kontor	Lumi ja Mitt	Accounting Partner	Olmiva
Grow finace	Staria	LSG Konsultatsioonid	LKV	Kermalen
LeapIN Business Services	RS Balance	Vertum	Anypenny	Privester
Vesiir	Kevira	Bengo Finants	MT Teenused	Rahakunst
Pallas & Partnerid	Liandre Raamatupidamisteenused	Ponette Finance	Wey	Regmas
Vallaste ja Partnerid	Aristata	TaVo	AT Teenus	LR Business
Maksims	Number RT	No Rest International	SR Agentuur	Pärnumaa Finantsarvestuskeskus
Punamoon	Tihel Grupp	Rehnung	O.G. Comptable	Novamix
Askendo	Satelles Saturni	Rehkendajad	Armstrong Group	Tormilinnu Raamatupidamisteenuste
Profia Arvestuse	Tetrian	Audiitorbüroo Õnne Kurvet	LH Accounts	Krisjar
Kaupmehe Raamatupidajad	Aitems	RPA Teenused	Autramet	Kalli Kontor
Arbalans	Vincitore	In Praxi	RL Consult	A&M Audit
Amello Raamatupidamisteenused	Arvestusabi	Aaroni Raamatupidamisteenused	Balanss Pluss	Six Apples

Lisa 2 järg

Kpmg raamatupidamisteenused	Salacia Raamatupidamisbüroo	Sendihaldur	Accosell Consult	Stenli Grupp
Prospera	Saldo RMP	Austin (Austin Raamatupidamine)	Annraam	Attivita
Baker Tilly Baltics	V&O Outsourcing & Consulting	Kanne	Madal ja Partnerid	Audiitorfirma Klea
L.L Corrector	HLB Expertus Audit	Audlin	RMP Meister	Mariram
Raamatupidamisteenuste	Baltic Accounting Company	Veera Raamatupidamisteenused	Summaarum	TRJ
Vegalex	Teie Raamatupidamisteenus	Vivateam Raamatupidamine	JOV Finance	Accounting & Taxes
Wizard Consult Raamatupidamisbüroo	K&R Äriteenused	Vomor	IngMer	VIP Finantsid
Audit Partner	Mestert Grupp	Arv	Karsgemi	Mesipere
RevalHansa	Andrika Koolitus	3xS Partnerid	Neto	Asperti
Adelfia	Innon Finance	Tabamus	KH Finest	Raamatupidamise ABC
Tawest Raamatupidamisteenused	Online Raamatupidamine	Koidu Audiitorteenused	Karini Raamatupidamine	Meeron
3K&T Raamatupidamine	Hestra Raamatupidamise	V&M Finants	Vaapur	AA Ave Account
Mingelston	AB Raamatupidamine	Kaasik ja Schotter	Terracognita	JHM Profit
RAKO Raamatupidamise Büroo	Tulem RP	Humberg Consult	SCS Profit	KTH Consulting
Paberkanja	Aristotel	Manetti	Notera Audit	Noreia Grupp
Audest	Mõttejõud	Pilvebüroo	AAC Arvestuse	A&M Aktiva
Audiitorbüroo Fides	LVN	Optimal Finance	Rehkendamisteenused	A&V Äritugi

Lisa 2 järg

Acros Finants	Kreedit RT	KL Teenused	Lääntre	AU Online Marketing
Baltasar Consulting	L.U.Raamatupidamisteenused	Kahlo Grupp	Raiari	Loyd Finance
Tähe Raamatupidamisbüroo	Kermarc Raamatupidamisteenused	RT Konsult	Almade Grupp	Janteri
Ülemiste Raamatupidamisbüroo	Pronksi Raamatupidamisbüroo	Skill Consult	AGG Raamatupidamisteenused	Meietarbed (MeieRMP)
Trikato	3D Consult	Anseria	Märitz ja Ko	Äritugi
Konsult.ee	Aconto Auditi	K & K Raamatupidamisteenused	Kaksteist Kuud	Windsor
Kindsigo Konsultatsioonid	WinVara	Trogir Teenused	ProAccount	Krelliko
Intellisoft	Niidupuu	Audiitorbüroo Noto	Kaisi Finants	Arvendoor
AnsonBaer Nordic	Livoone	Sinihobu	Balansiir	Molis Office
Aabram	Kuldpliats	Tormi Team Raamatupidamisteenuste	LHG Finantsteenused	Arimo Finance
KM Raamatupidamisteenus	Adehansa	Adler teenused	Mekelin	-

Allikas: Kataloog raamatupidamine (2018)

Märkused:

1. Nimekirjast on eemaldatud ettevõtted, kes ei vastanud järgnevatele tingimustele: ettevõtted, kus põhitegevusala ei ole raamatupidamisteenuse pakkumine, puudus IV kvartali müügitulu ning kodulehekülj ei toiminud.

Lisa 3. TOP 25 raamatupidamisteenust pakkuvate ettevõtete majandusnäitajad

	<u>Leinonen</u>	<u>IMG Numeri</u>	<u>BDO Eesti</u>	<u>Tuokko</u>	<u>1Office Eesti</u>	<u>AR Tähelend</u>	<u>Grow finace</u>	<u>LeapIN Business Services</u>	<u>Vesiir</u>	<u>Pallas & Partnerid</u>	<u>Vallaste ja Partnerid</u>	<u>Maksims</u>	<u>Punamoon</u>	<u>Askendo</u>
Vanus aastad	25	26	42	25,5	9,5	12	8	2,75	20,75	14,5	30	24,5	24	12
Asukoht	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn
Töötajate arv	27	51	36	17	13	12	12	10	7	7	8	10	7	3
2017 IV kvartal käive (€)	476 376	439 668	402 983	218 796	217 524	179 301	157 709	154 346	126 463	114 575	110 992	98 221	97 395	95 372
2016 Käive	1 497 023	1 888 679	1 880 700	708 828	678 444	392 882	500 739	83 396	486 876	355 430	437 817	338 482	328 470	280 440
% Raamatupidamine	100%	98,63%	47,09%	100%	54,53%	83,61%	100%	100%	93,77%	98,04%	67,37%	96,01%	91,23%	70,34%
Raamatupidamise müügitulu	1 497 023	1 862 804	885 622	708 828	369 976	328 489	500 739	83 396	456 544	348 464	294 957	324 977	299 663	197 261
2016. a kasum	337 942	238 628	2 161	87 136	122 969	68 120	48 188	-211 347	6 558	47 727	2 440	100 428	131 075	93 093
Ärikasum	276 728	212 361	24 579	104 830	126 469	58 048	56 916	-211 278	2 804	44 320	-1 216	102 303	135 075	120 583
2016.a kulud	1 220 295	1 676 318	1 856 121	603 998	551 975	334 834	443 823	294 674	484 072	311 110	439 033	236 179	193 395	159 857
Tööjõukulud	836 634	1 235 041	1 145 926	384 852	263 520	235 477	222 083	158 062	230 022	138 390	82 347	153 155	142 708	94 308
Tööjõukulud % kuludest	69%	74%	62%	64%	48%	70%	50%	54%	48%	44%	19%	65%	74%	59%
2017 bilansi maht	2 123 344	933 265	352 128	181 909	289 705	999 553	138 425	436 467	195 169	230 996	274 958	611 491	478 078	138 642
Nõuded	508 416	429 164	252 953	109 286	35 611	57 925	53 801	15 925	50 727	154 861	68 122	64 080	38 157	19 043
Käibevara	565 939	756 733	352 128	171 523	190 507	620 741	122 416	436 467	84 258	158 888	245 808	259 112	376 802	126 978
Nõuded varadest	24%	46%	72%	60%	12%	6%	39%	4%	26%	67%	25%	10%	8%	14%

Lisa 3 järg

Laenuid lüh		0	0	0	0	0	0	0	22 638	9 768	0	23 333	11 566	0
Pikk	40 000	0	0	0	0	0	0	585 000	0	8 705	0	797 22	0	0
Materiaalne pv	6 427	37 089	0	5 161	0	76 500	4 350	0	22 298	69 191	8 419	287 379	69 320	11 664

Lisa 3 järg ettevõtted kohal 15-25

	<u>Profia Arvestuse</u>	<u>Kaupmehe Raamatupidajad</u>	<u>Arbalans</u>	<u>Amello Raamatu pidamis-teenused</u>	KPMG raamatupidamis-teenused	<u>Prospera</u>	<u>L.L. Corrector</u>	<u>Raamatupidamis-teenuste</u>	<u>Wizard Consult Raamatupidamis-büroo</u>	<u>Audit Partner</u>	<u>RevalHansa</u>
Vanus aastad	6,5	11,75	9	12	16,75	15	9	17	15	18	17
Asukoht	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Tallinn	Pärnu	Tartu	Tallinn	Tallinn	Tallinn
Töötajate arv	12	8	1	12	10	20	10	3	10	6	5
2017 IV kvartal käive (€)	84 841	82 400	78 047	76 897	74 879	71 479	62 430	60 561	56 832	55 443	53 742
2016 käive	246 100	358 363	266 551	293 935	212 324	555 347	246 999	129 343	188 329	230 452	230 075
% Raamatupidamine	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	44,84%	99,76%	98,84%	98,78%	74,96%	92,27%
Raamatupidamise müügitulu	246 100	358 363	266 551	293 935	212 324	249 018	246 406	127 843	186 031	172 747	212 290
2016. a kasum	31 225	76 275	11 153	4 022	-6 638	223 081	58 580	91 022	-26 659	38 536	18 001
Ärikasum	34 272	81 478	14 919	4 018	-6 635	220 049	57 562	62 720	-26 659	47 477	17 977
2016. a kulud	211 828	276 885	251 632	289 917	218 959	713 303	189 437	66 623	214 988	182 975	212 098
Tööjõukulud	141 252	138 615	22 490	185 708	180 825	525 973	98 400	23 443	92 756	134 169	116 673
Tööjõukulud % kuludest	67%	50%	9%	64%	83%	74%	52%	35%	43%	73%	55%

Lisa 3 järg

2017 bilansi maht	91 865	106 289	78 095	133 520	80 114	820 579	172 379	729 348	49 871	57 925	133 105
Nõuded	64 485	39 264	23 269	38 146	47 481	21 021	69 937	361 720	7 586	19 686	64 480
Käibevara	79 398	103 689	73 370	89 274	80 114	47 579	136 259	562 736	19 050	54 035	132 977
Nõuded varadest	70%	37%	30%	29%	59%	3%	41%	50%	15%	34%	48%
Laenud lüh	2 500	0	0	0	0	7 762	0	0	0	0	0
Pikk	0	0	0	0	0	1 311	0	0	4 953	0	0
Materiaalne pv	11 567	0	2 691	8 089	0	142 643	36 120	36 612	30 821	3 243	0

Allikas: autori koostatud

Märkused:

1. Kogu tabelis sisalduv informatsioon pärineb nende ettevõtete 2016. aasta majandusaasta aruannetest.

Lisa 4. Ettevõttes pakutavad teenused

konteerimine	234
standardaruanded	
algdokumentide koostamine (ostu-müügiarved, üleandmisaktid, inventuurilehed, lähetuste aruanded jt)	
majandusaasta aruande koostamine	
palgaarvestus	224
laoarvestus	40
personaliarvestus	59
ettevõtte esindamine kolmandate isikute juures, sealhulgas ka riigiasutused	48
raamatupidamise sise-eeskirja koostamine	62
finants- ja maksukonsultatsioon	115
audiitor kontroll	59
õigusteenused	36
EL struktuurfondide taotluste koostamine	12
äriplaanide koostamine	50
büroohotell	1
virtuaalkontor	3
raamatupidamise taastamine ja korrastamine	54
käibemaksu tagasi küsimine ühendusesisestest riikidest	2
koolitus	21
ettevõtete asutamine, müümine	50
personali otsimine	2
online raamatupidamine	30
korteriühistud	26
korteriühistu revisjon	6
suunatud välisklientidele	18
Eesti kliendid välismaal	9
inkasso	5
finantsjuhtimine	30
autode kohaletoimetamine USA-st ja Euroopast	1
tõlketeenused	2
koosolekute protokollide ja otsuste vormistamine	5
offshore ettevõtte asutamine	1
projektide arvestamine	10
kodulehe tegemine	3
logo kujundamine	1
dokumendihaldus	17
dokumentaalrevisjon	1
polsterdustööd, pehme mööbel	1
puidutöötlus	1
majutus	1
kinnisvara haldus	5
taimepritsi tehniline kontroll	1

koostööpartnerite otsimine	1
elektritööd	1

Allikas: autori koostatud

Märkused:

1. Andmed tabelis pärinevad Lisas 2 olevate ettevõtte kodulehekülgedelt.

Lisa 5. TOP 25 ettevõtete pakutavad teenused

dokumendihaldus	25
konteerimine	25
varude ja varade arvestus	25
kohustuste ja omakapitali arvestus	25
maksude arvestus	25
finantsaruannete koostamine	25
kontserni arvestus	6
palgaarvestus	25
laoarvestus	3
sisekontroll	4
eelarvestamine	8
personali arvestus	14
juhtimis- ja kuluarvestus	5
raamatupidamise sise-eeskirjade koostamine	14
raamatupidamisarvestuse taastamine	7
finantsjuhi/finantskontrolleri teenused	7
projektipõhine raamatupidamine	1
IFRS'i järgi arvestamine	5
korteriühistu	3
revisjon	1
Nõustamine:	
äriplaan	7
ettevõtte asutamine	14
ülevõtmine	12
ettevõtte ühinemine	11
ettevõtte likvideerimine	10
IPO	1
Maksu nõustamine:	
maksude arvestamine	14
ettevõtte maksustamine	14
rahvusvaheline maksustamine	6
Maksualane <i>due-diligence</i>	1
Piiriülene äritegevus	0
laienemine	2
maksude planeerimine	5
kontsernide struktureerimine	2
Haldusteenused	
arvete haldamine	9

maksete töötlemine	9
registritesse kandmine	8
juriidilise aadressi ja postiga tegelemine	9
kliendi esindamine	13
arhiiviteenus	8
tõlketeenused	2
<i>online</i> raamatupidamine	10
käibemaksu faktooring	1
juriidiline nõustamine	5
audititeenused	7
erinevad konsultatsiooniteenused	11
koolitused	3
koostöö partnerite otsimine välismaal	0
koostöö partnerid kõrvalteenustel	3
raamatupidamisteenused välisriigis	5
kõnehaldus	2
väliskliendid Eestis	2
toetuse taotlemine	1
inkasso	1
sobiliku raamatupidaja värbamine	1

Allikas: autori koostatud

Märkused:

1. Tabelis sisalduvad andmed pärinevad Lisas 3 olevatest TOP 25 ettevõtete kodulehekülgedelt.

Lisa 6. TOP 25 ettevõtetes kasutatavad raamatupidamisprogrammid

Raamatupidamis programmid	Leinonen	Tuokko	AR Tähelend	Vesiir	Pallas & Partnerid	Vallaste ja Partnerid	Arbalans	Amello Raamatupidamis-teenused	Audit Partner	RevalHansa	Kokku
Directo	x	x	x	-	-	-	-	x	-	x	5
Microsoft Dynamics AX	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Navision	x	-	x						x	-	3
Sedab	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Axapta	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Nova	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Hyperion,	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Maestro	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
SAP	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Scala	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Eeva	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Merit Palk	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	2
Taavi Palk	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	2
Taavi Personal	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Merit aktiva	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	1
Hansa raama	-	-	x	-	-	-	-	x	-	x	3
Account Studio	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	1
SAF	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	1

JOOSEP	-	-	-	-	-	x	-	x	-	-	2
Websaf	-	-	-	-	-	-	x		-	-	1
Erply	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	2
StandardBooks	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	2
Margn	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	1
Hansaworld	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	2

Allikas: autori koostatud

Märkused:

1. Tabelis sisalduvad andmed pärinevad tabelis kajastatud ettevõtete kodulehekülgedelt.

Lisa 7. Amello Raamatupidamisteenused OÜ-le koostatud küsimused ja saadud vastused

1. Kuidas Amellos suudetakse töötama panna erinevad generatsioonid? Kas töökeskkonnas on tekkinud nii-öelda sünergia, kus noor töötajad saavad küsida vanem töötajate käest nõu ja vastupidi? Kui noortöötajal tekkitab idee? Kui palju teda kuulatakse?

Meil otseselt ei ole kolleegidega nii suurt vanuse või generatsiooni vahesid. 10-aastane vahemik pole generatsiooni muutus. Küll aga kui tulevad uued kolleegid, kes on nooremad, siis meil ettevõttes pigem ikkagi toetatakse ja lastakse julgelt küsida vanema ja kogenuma kolleegi käest. Meil ei panda seda pahaks, pigem vastupidi.

Noorte töötajate ideid ja ettepanekuid võtame vägagi arvesse. Tegelikult me ei tee vahet, kas on noor või vana – kui sellest sünnib uus ja parem lahendus või võimalus ja on kõigile või mingile osa kasu, siis me ei jäta sellele tähelepanu pööramata. Meil toimivad igakuised koosolekud selleks, et töötajad saaksid teada, mis ettevõttes toimub ja mis muudatusi on plaanis teha. Sel momendil saavad kõik, kes soovivad sõna sekka öelda.

2. Mis on see eelis, millega Amello meelitab noori tulema enda juurde töötama, praktikale?

Ma usun, et eelkõige ikkagi nooremapoolne kollektiiv. Kindlasti suuremal määral mängib rolli, et töötaja ei pea kontoris töötama, vaid saab seda teha talle endale meeldivas kohas. Ta saab ise valida, millal töötab ehk koostada endale oma töögraafiku.

3. Kas Amello on mõelnud piiriülesele koostööle teiste büroodega? Näiteks Eesti-Soome firmad vahetavad omavahel töötajaid koolituse mõttes. Üks töötaja õpib, areneb Soomes teatava aja perioodi vastava ettevõtte juures ja vastupidi. Kui palju on üldse ettevõttel piiriülest koostööd ka klientide näol?

Sellisel kujul koostööd pole me väga mõelnud. Samas on meil kliente, kes ainult Eestiga ei piirdu. Meie teeme Eestipoolse raamatupidamise ja teine riik ise. Küll aga tuleb aeg-ajalt siiski suhelda teise poolega.

4. Milline on karjäärimudel Amellos?

Põhiline või tüüpiline ahel on sisestaja – sekretär – raamatupidaja. Raamatupidajast edasi on juba töötaja enda huvi või edasipürgimise soov, et näiteks juurutamise või Amello edasi viimise protsessides töötada mingil ametikohal.

5. Kas aastate jooksul on ettevõttes mõeldud selle peale, kuidas muuta karjääriredelit atraktiivsemaks?

Selle peale on mõeldud, aga eelkõige sisestaja ja vanem-sisestaja tasandil.

6. Kui suur on töötajate ametialaste oskuste rotatsioon?

See on väga erinev. Üks on kolme kuuga juba ametikohta vahetanud, teine 2-3 aastat ühe kohapeal. Üldjuhul kui jõutakse kõrgeima (raamatupidaja) ametikohale, siis jäädakse püsima väga pikaks ajaks. On ka ette tulnud, et ettevõtte ei paku piisavalt tööd ja tingimusi ning vahetatakse firmat.

7. Milliseid karjääri takistavaid tegureid esineb Amellos?

Ei näe, et meil selliseid tegureid oleks. Kui siis võib välja tuua selle, et enne ei saa järgmisele redeliastmele astuda, kui pole asendust alumisele trepiastmele. See on mitmeid kordi olnud ajutiseks probleemiks. Teisena võib öelda, et ka klientide vähesus ehk kui lapsehoolduspuhkusel tagasi tulnud raamatupidaja ei saa oma või uut täismahus kliendibaasi ehk oma tööd ei saa tagasi.

8. Kas ettevõtte on arvestanud, et osadel ametikohtadel on suurem tööjõuvoolavus?

Sisestajate osas tõesti voolavus kõige suurem, sest seal muutub palju ja tööd mahtude järgi ka kõige rohkem. Kes on oskused omandanud ja edasi liikunud parem töö peale. Kes on omandanud mingid oskused, aga tunneb ise, et see töö ei sobi talle ja lahkunud töölt ja hoopis teise eriala peale.

9. Milline on ettevõtte koolitusprogramm? Mille alusel otsustatakse, kes läheb koolitusele, kes mitte? Kui tihti käivad raamatupidajad koolitustel ja kuidas sealt saadavaid teadmisi jagatakse üksteisega?

Koolitustel osalemine sõltub väga paljuski koolitusest, kellele see suunatud on. Lisaks ka töötajast, kas ta soovib osaleda. Tihtilugu saadetaksegi ainult üks koolitusele ja pärast jagatakse materjale, informatsiooni ja arutelusid edasi teistele. On ka olnud koolitusi, mis on kõikidele töötajatele kohustuslikud, sel juhul on need tavaliselt meil kontoris toimunud ja kõik väljaspool kontorit töötavad inimesed peavad kontorisse tulema. Töötajad saavad ise ka vaadata ja jälgida koolitusi, milles nad sooviksid osaleda. Seejärel vaatab juhtkond üle, kas on ettevõtte seisukohalt ka vajalik ja kasulik koolitus ning kas antud töötajal läheb seda koolitust vaja.

10. Milline on töötajate motivatsiooniprogramm?

Eelkõige võimaldada võimalikuid häid töötingimusi nii kontoris kui ka kodukontoris. Lisaks korraldame töötajatega ühisettevõtmisi või tähistamisi, mis annab sellist üldisemat motivatsiooni tööd teha. Ametikohtade põhiselt mängib rolli tulemustasu süsteem ja paindlik töögraafik.

11. Kui palju ja mil määral ettevõtte võimaldab oma töötajatele paindlikku tööaega?

Sisestajatele rohkem, sest nemad on erinevate koormustega tööl. Muidu kõigile võrdselt ehk kui töö on tehtud, siis võib vaba aega nautida. Lisaks on meil kodukontori võimalused kõigile antud, nii et kui mingi tehnik peab päeval tulema koju tööd tegema, siis töötaja võib vabalt vahepealt sellega kodus tegeleda ja esimesel võimalusel tööga jätkata. Paljudel on lapsed lasteaiaas, nii et varem neile järgi minna või ootamatu haigestumise puhul saab alati tööaega painutada vastavalt vajadusele.

12. Kui hästi toimib ettevõttes paberivaba kontseptsioon? Kui paljud kliendid saavad veel arveid paberikandjal ja kui palju on vaja neid veel hoiustada?

Toimib väga hästi, sest 96% on paberivaba või meie endi jaoks tehtud paberivabaks. 4% on kliente, kes toovad paberikujul dokumendid ja soovivad ka paberarhiive. Siis neid säilitame vastavalt kliendiga kokkuleppele meil kontoris või klient ise hoiustab. Meil on kliente, kes toovad paberikandjal, aga meie skaneerimine ja kohtleme neid kui paberivabasid kliente.

13. Mis põhjusel ettevõtte vahetas paar aastat tagasi raamatupidamisprogrammi? Mis olid need plussid uue programmi kasutusele võtmiseks? Kas tänaseks on programmi vahetamine ennast ära tasunud? Kas töö on läinud efektiivsemaks?

Programmi vahetuse tingis INF deklaratsioon tulek. Vanemas raamatupidamistarkvaras puudus vastav liidestus ja oleks pidanud jätkama käsitööna Maksuametis INF deklaratsiooni täitmist. Plussiks olid uued paremad ja kiiremad lahendused, nagu aruannete, dokumentide importimise ja eksportimise võimalus. Rohkemate võimalustega aruannete analüüsimised ja parem lao süsteem. Täna on programmi vahetus rohkem kui 100% ennast ära tasunud. Enamus toiminguid on efektiivsemad, loogilised ja loetavamad. Programm on pidevalt arendamisel, et olla uusimate võimalustega kursis. Lisaks tänu programmi vahetusele muutusime ka ise avatumaks teiste programmide suhtes ja ei sea ka klientidele tänu sellele takistusi, millises tarkvaras töötada.

14. Kas programm täidab Amello kõik vajadused või jääb mõningatest funktsioonidest puudu?

On hetki, millal jääb puudu ja millal on neid üle. Amello enda poolelt pigem üle, aga ka meie kliendid kasutavad Joosepit ja siis jääb ikka funktsioone puudu kliendi eripära tõttu. Üldiselt arendaja leiab lahenduse või arendab midagi juurde. 90% juhtudel saab kõik vajadused täidetud, mis arendajalt on küsitud.

15. Kas ka klientidel muutus programmi vahetusena midagi? Kui jah, siis mis?

Üldiselt ei muutunud enam klientidel midagi, kui välja arvata aruannete teine vorm ja sellega ka kaasnes ka suurem digipööre, et paberivabaks saada. Muutus neil, kes kasutasid meie programmi ka varasemalt. Nemad pidi nüüd üle minema meie uuele programmile või vahetama veel millegi muu vastu. Meie õnneks läksid kõik uuele programmile üle ja saime ka neile paremat lao süsteemi või arvete koostamise ja saatmise võimalust võimaldada. Muutusid klientide arve blanketid. Kõige suurem muutus mõjutas laoga seotud kliente, et nende arvestused oleksid kõik õiged ja uued lahendused toetaksid ka paremat ülevaadet, mis laos ja arveldustega toimub. Täpsemalt loetleda muutusi on keeruline, sest igale kliendile sai personaalselt lähenetud, vastavalt nende vajadustele.

16. Kui palju on Amello arvates teenuse osutamise protsesse, mida saaks automatiseerida? Kui saab, siis miks seda pole veel tehtud?

Näiteks rohkem e-arvete ja dokumentide töötlemist. Selleks on tehtud juba suuri samme, aga hetkel on pooleli üks projekt, et see oleks veel automaatsem.

17. Kas Amello kasutab või plaanib tulevikus kasutama hakata andmeanalüüsi mooduleid või tarkvara, et teostada andmete analüüsi?

See on plaanis ja osaliselt ka täna juba kasutusel täna Scoro tarkvara, kus saab väga palju meie klientide ja töötajate infot analüüsida. Seda täiustades saab tulevikus tööprotsesside kaudu näha, mida kliendi heaks teeme ehk mis on kliendinõudlus meile. Selliselt oleks võimalik välja kujundada uus toode, mida seni oleme lihtsalt ära teinud.

18. Kuidas defineerib Amello oma personali? Millised on need omadused, mis peavad Amellos töötaval inimesel olema?

Hea stressitaluvusega kiiretel tööperioodidel, kiire õppija, uuendusmeelne, hea suhtleja, rõõmsameelne, meeskonna töötaja.

19. Kas ettevõttel on olemas teadmised või inimesed, kelle poole pöörduda erinevate juriidiliste kui ka maksualaste küsimuste korral, et anda neis küsimustes nõu ka klientidele?

Ettevõttel ja raamatupidajatel on olemas need teadmised. Maksude teemal rohkem ja pidev kursis olemine. Lisaks konsultatsioonid Maksuametiga, maksumaksjate liiduga. Juriidiliste küsimuste korral pigem suhtleme koostööpartneritega või soovitame klientidel pöörduda ise juriste poole.

20. Mis on Amello töötajate hariduslik tase? Kas Amello raamatupidamisteenused, ise tajuvad vajadust kõrgema haridusliku tasemega töötajate järele?

Enamus on kõrgharidusega, kahel on magister, üks on keskharidusega. Ei näe vajadust, et kõigil oleks magistrakraad, isegi ilma kõrghariduseta saab, sest täna on olemas niivõrd palju täiendkoolitusi ja ettevõttes kohapeal saab õppida.

21. Kuidas hoiavad ennast raamatupidajad toimuvate muudatustega kursis? Millist erialakirjandust nad loevad ja millise regulaarsusega?

Koolitused, erialased ajakirjad ja artiklid. Suuremate muudatuste puhul tihedamalt tuleb kursis olla. Lisaks klientide poolt küsitavate maksude kohta, püütakse kurssi viia võimalikult kiirelt ja vajadusel ka püsivamalt, kui selleks on vajadus jätkuvalt. Loetakse veebilehtedelt: rup.ee, rmp.ee, äripäeva spetsiaalne foorum, maksumaksja ajakiri.

22. Kui palju raamatupidajad nõustavad kliente? Kas piirduakse ainult sisestatud andmete kontrollimise ja deklaratsioonide tegemisega või osatakse anda ka igapäevast abi ja nõu ettevõtte tegevustes?

Ei piirdata. Suuremad ettevõtted vajavad ka abi või nõu ettevõtte tegevustes, seega tuleb kursis olla ja suhelda kliendiga, et vajaliku nõu anda või soovidata, kellelt saada vastav info. Raamatupidaja roll eeldab, et osatakse nõu anda ja tihtilugu konsulteeritakse ka firmasiseselt kolleegidega, kellel on kogemust või teadmist.

23. Kui palju raamatupidaja teevad finantsanalüüsi ettevõtetele? Arvutavad erinevaid suhtearve ja nende muutumist ajas?

Meie raamatupidajad ei ole finantsanalüütikud. Pigem ei pöörata tähelepanu, kui pole tegu näiteks auditeeritava või ülevaatuse kohustusega ettevõttega. Suuremate ettevõtete puhul ikka jälgitakse.

24. Millised protsessid võtavad enim aega raamatupidaja töös? Kui suure ajast moodustavad raamatupidaja töös nõuandvad tegevused?

Enim aega võtab KMD koostamine ja jooksvatele e-mailidele vastamine. Kolmas suur roll aasta lõikes on aastaaruande koostamine.

25. Mis on aja kulu TSD ja KMD tegemisel?

KMD-sid teevad raamatupidajad ja aeg sõltub väga kliendist. Kokku raamatupidajad kulutavad kuus KMD koostamise peale 172 tundi. TSD-sid teevad enamasti sisestajad

ja kuus kulub kokku umbes 67 tundi. Need andmed on märts 2018 kohta ja kliente on 167.

26. Mis on ajakulu erinevate statistika aruannete tegemisel? Kas Statistikaameti poolt tehtavad muudatused on avaldanud mõju ka statistika aruannete ajakulu vähenemisele?

Sel aastal ei ole veel väga palju statistika aruandeid koostatud ja kogemus puudub uute muudatuste osas. Teame, et statistikaamet pole isegi veel jõudnud lõpuni oma uuendustega. Nii palju kui nad on valmis, on ka meie programm seadistatud, et töö oleks kiirem.

27. Sisestaja-raamatupidaja tööülesannete analüüs. Ajaliselt, kui palju mingi protsess aega võtab?

Saadud tabel olemas töö põhiosas.

28. Kuidas on erinevate ametipositsioonide tööülesanded muutunud viimase kolme aasta jooksul. Mingi toimingud kadunud, uued juurde tulnud?

Raamatupidajad. Eelkõige programmi vahetus tegi info haldamise, parandamise ja muutmised kergemaks ja kiiremaks. Üldiselt pole raamatupidajate tööülesanded muutunud. Sisestajad. Eelnevalt võttis palju aega dokumentidest koopiade tegemine ja sorteerimine. Nüüd enam nii palju sorteerima ei pea ja skaneerimine on kiirem protsess. Lisaks enamus dokumendid jõuavad meieni digitaalsel kujul, nii et võetakse dokument ja tegeletakse kohe ära, ei pea sorteerima teistega koos. Põhiline suurem ajakulu on digidokkide haldamine kui sisestamine, sest täna saab ka e-arvetena dokumente sisestada ehk ainult kontrollida.

29. Kuidas defineerib Amello oma klienti. Milline on nägemus oma kliendist, mis valdkond, mida klient võiks oodata Amellost?

See on väga erinev, sest tänased uued kliendid saavad nii personaalse lähenemise, et neid on raske üldse kellegi teisega võrrelda või üldiselt kirjelda. Klient on oma põhitegevusele suunatud ja meie pakume neile raamatupidamis- ja maksualast tuge. Nad on koostööaltid, sõbralikud ja osad oskavad hinnata meie panust nende ettevõtlusesse. Kliendid ootavad head, kiiret ja põhjalikku teenust meilt. Tuge maksu küsimustes ja töötajatega seotud teemadel. Suuremad ettevõtted ootavad meilt kui koostööpartneri osa, mida nad ka saavad. Täna me ei paku enam ainult puhast raamatupidamisteenust, vaid aitame täiendada, uuendada ja parandada äriprotsesse. Näiteks suhtleme tarkvarade omavahelisest koostööst, integreerime äriprotsesse raamatupidamistarkvaradesse, aitame läbi viia ja osaleda inventuuridel, aitame puhkuseasendusi asendada, müügiarveid koostada, kaupa ise lattu võtta.

30. Mille järgi valib Amello oma klienti?

Amello valib kliendi ettevõtte ja juhatuse liikmete tausta põhjal ehk kui tundub asi kahtlane, siis pigem loobume. Kindlasti me ei paku teenust KÜ, FIE, UU, MTÜ-dele. Oleme orienteeritud kasumit taotlevale vormile. Lisaks jäävad teenindamata ka mitteresidendid ja kes vajavad näiteks Soome või Rootsi raamatupidamist. Eesti osaga tegeleme, aga üle piiri vajava raamatupidamisega mitte. Kliendid peavad leidma selleks kellegi teise.

31. Milline on Amello klientide struktuur? Mis on klientide tegutsemisvaldkonnad, kui palju on neil keskmiselt töötajaid? Kui suured on need ettevõtted, bilansi maht müügitulu? Kui palju on pikkajalisi kliente?

Valdkonnad: teenus, toitlustus, hotellindus, väikesed ehitusettevõtted, kinnisvara vahendus, väärtpaberi investeringud, holdingettevõtted, ühistud, võrguettevõtted, meditsiinivahendite müük, hulgiettevõtted, jaekaubandust, tootmisettevõtted, teater, autoteenindus, aiandus, koristusteenus jne. Toitlustus ja hotellinduses umbes 20-50 töötajat. Üldiselt on palju 2-3 töötajaga ettevõtteid või siis juba umbes 10 töötajaga ettevõtteid. Kliendid on rohkem kui 5 aastat meie kliendid olnud: 113. Meiega on püsinud tänaseni kliente aastast 2006-2008 28 klienti.

32. Kuidas kliendid suhtuvad paberivabadesse lahendustesse?

On kliente, kes ise teevad algust, et paberit vältida. Üldiselt positiivselt ja see annab ka neile kiirema võimaluse meile dokumente jooksvalt esitada. Ehk ei pea enam dokumente kokku koguma, siis neid meile tooma. Saavad jooksvalt dokumendid esitatud – muret ja stressi vähem.

33. Kas Amellol on kliente, kes takistavad Amello arenemist?

Mõni on, aga üldiselt on pigem pilt paremaks muutunud ja kliendid suudavad osade uuendustega siiski aja jooksul harjuda. Kliendid ei ole alati nii teadlikud ja julged programme kasutama kui meie. Meie jaoks töö keerleb kõik programmi ümber, aga kliendil mitte ja sellest tulenevalt tekib aeg-ajalt raskusi selle arusaama tekitamiseks kliendile. Mitte elektrooniliselt esitatavaid arveid on ikka vähe, see ei tekita takistust.

34. Kui palju kasutavad kliendid oma vahel e-arvete saatmist või tehakse seda ainult riigiga suhtlemisel?

Seda kohtab ühe enam, kuna jõupingused riigiga suhtlemiseks on tehtud ja siis oleks patt mitte kasutada võimalust.

Lisa 8. Raamatupidaja töö ülesannete tabel

 Pank eri	60h 17min
 Prioriteetne eri	56h 48min
 Arvete koostamine	54h 06min
 Koolitus	42h 30min
 Dokvas	39h 40min
 Koosolek	34h 00min
 Määramata	31h 33min
 Arhiveerimine	29h 11min
 Kohtumine	28h 56min
 Müügireskontro	26h 38min
 Audit	26h 30min
 TSD	24h 21min
 Sisestamine paber	21h 43min
 RK Support	18h 40min

■ Statistika	15h 08min
■ Skänneerimine	14h 42min
■ VD deklaratsioon	11h 29min
■ Printimine/PDF	8h 13min
■ Sisestatud	6h 57min
■ Konsultatsioon	4h 13min
■ Juurutamine	2h 32min
■ Praktikandid	1h 05min
■ Teavitus dok puudu	0h 45min
■ Ostuarved	0h 39min
■ Võlgaste haldus	0h 29min
■ Vaja teha	0h 26min
■ Müügiarved	0h 20min

Allikas: väljavõte Amello Scorost

Lisa 9. Statistika küsimustiku vastamisele kulunud aeg aastal 2017

Kuu	Kogus	Kestus
jaanuar 2017	14	2:37 h
veebruar 2017	16	5:07 h
märts 2017	8	3:40 h
aprill 2017	21	5:04 h
mai 2017	9	1:49 h
juuni 2017	12	7:12 h
juuli 2017	24	11:48 h
august 2017	11	2:13 h
september 2017	2	0:14 h
oktoober 2017	19	6:00 h
november 2017	11	1:45 h
detsember 2017	7	1:10 h

Allikas: väljavõte Amello Scorost